

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Bu gün
"təhlükəli
hidrometeoroloji
hadisə"
gözlənilir

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 5 oktyabr 2018-ci il Cümə № 209 (7098) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Ermənistanda seçkiöncəsi qan tökülə bilər

Qarabağda nisbi atəşkəse nail olan Paşinyan öz ölkəsində "atəş altına" düşüb; əks-inqilabçıların revansı İrevanı qan gölüne döndərə bilər

yazısı səh.11-də

İqtisadi azadlıq reytingi açıqlandı - Bakıya qarşı qərəz

yazısı səh.9-da

Nazir müşavirlərinin sayının artmasına reaksiyalar

yazısı səh.3-də

Azərbaycan XİN-in "qara siyahısı" - Rusiya vətəndaşları çoxluqdadır

yazısı səh.9-da

İraqdakı azərbaycanlı uşaqların taleyi yenidən gündəmdə

yazısı səh.4-də

Postsovet ölkələrində müxalifət sıradan çıxır - səbəblər

yazısı səh.6-da

Tramp İranla dostluq müqaviləsini" ləğv etdi - müharibə hazırlığı, yoxsa...

yazısı səh.4-də

NATO qoşunları Qazax sərhədinə gəlməyəcək - ekspertlər danışır

yazısı səh.6-da

Universitetlərin sayı azaldı, ya yox?

yazısı səh.10-da

Rusiyanın antidollar qanununun Azərbaycana mümkün təsirləri

yazısı səh.12-də

Hökumət qəza və fıxaqlara qarşı hərəkətə keçdi

yazısı səh.14-də

Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC redaksiyamıza məktub yolladı

yazısı səh.3-də

Makronun Bakı səfərində dönüş nöqtəsi

BAKI FRANSANI ERMƏNİSTANIN YANINDAN UZAQLAŞDIRA BİLƏR

Azərbaycana silah embarqosu götürülür; **politoloq:** "Qərb ölkələri Azərbaycanla hərbi əməkdaşlıq siyasətini yenidən nəzərdən keçirmək istəyir..."

yazısı səh.8-də

İşdən qovulan "baş lift" çiyə həbs təhlükəsi - Almaniya qaçıb iddiası

Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinin işdən çıxarılan sabiq rəisi Qüdrət Şükürovün ölkəni müalicə adı ilə tərk etdiyi deyilir; BLTİB-də yoxlamalar başlayıb və...

yazısı səh.7-də

Özəlləşdirmə çeklərini məşhur yazıçının adı ilə "diriltmə" planı

Çingiz Abdullayev

yazısı səh.12-də

Vahid Əhmədov: "Dağlıq Qarabağ problemi artıq Rusiyanın ixtiyarından çıxıb"

yazısı səh.5-də

Elmar Vəliyevə sui-qəsd edən məhkəməsi oldu - təfərrüat

Yunis Səfərov

yazısı səh.13-də

İlham Əliyev Müqəddəs Taxt-Tacın Azərbaycandakı apostol nunsisinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 4-də Müqəddəs Taxt-Tacın ölkəmizdəki apostol nunsisi arxiyepiskop Pol Fitzpatrik Rasselin etimadnaməsini qəbul edib.

Xəbəri AzərTAc yayıb.

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının Nizamnaməsi təsdiq edilib

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında fərman imzalayıb.

"Report"un məlumatına görə, fərmanla "Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının Nizamnaməsi" təsdiq edilib.

Nazirlər Kabinetinə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etmək, Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat vermək, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat vermək, bu fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etmək tapşırılıb.

Müəyyən edilib ki, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası İdarə Heyətinin üzvləri bu fərmanla təsdiq edilmiş nizamnaməyə uyğun olaraq təyin olunana qədər İdarə Heyətinin vəzifələrini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının bu fərman qüvvəyə mindiyi gündək formalaşmış İdarə Heyəti həyata keçirir.

Vergilər Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası bu fərmandan irəli gələn məsələləri həll etməli, Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların bu fərmana uyğunlaşdırılmasını təmin edib Nazirlər Kabinetinə məlumat verməlidir.

"Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının Nizamnaməsinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 10 mart tarixli 828 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 3, maddə 449; 2017, № 6, maddə 1115) ləğv edilib.

Ordumuzun raket və artilleriya bölmələri taktiki təlimlər keçirdi

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi 2018-ci il üçün döyüş hazırlığı planına uyğun olaraq müxtəlif təlim mərkəzlərində Raket və Artilleriya Qoşunlarının taktiki təlimləri keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin saytı bildirir ki, bölmələrin döyüş vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə gecə və gündüz vaxtlarında keçirilən təlimlərdə döyüş atışları icra olunub.

Şəxsi heyət qarşısına qoyulan tapşırıqları müvəffəqiyyətlə yerinə yetirib.

"Şəhidlərimizin, qazilərimizin qanını yerdə qoymayacağıq"

"Report" xəbər verir ki, bunu Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan deyib.

"Bu gün Batmanda şəhid olan 7 hərbcimizi mütləq anmalıyam. Bu hadisələr düşməne nifrətimizi daha da artırır. Terrora qarşı mübarizəmizi güclü şəkildə davam etdirəcəyik", - deyərək vurğulayıb.

Qeyd edək ki, oktyabrın 4-də Batmanda Piyadaların Döyüş Maşını terrorçu PKK-nın yola düzdüyü minaya düşməsi nəticəsində 7 hərbcisi şəhid olub, 2-si yaralanıb.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Məcburi köçkünlər üçün 6 milyon avroluq layihə

GİZ nümayəndələri böyük layihə ilə bağlı "Qaçqınkom" rəhbərliyi ilə görüşdü

Oktyabrın 4-də Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsində Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin (GİZ) nümayəndələri ilə görüş olub. Qurumun mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, görüşdə GİZ-in Azərbaycanda məcburi köçkünlərə bağlı həyata keçirməyi planlaşdırdığı layihə müzakirə edilib.

Komitə sədrinin müavini Fuad Hüseynov ölkəmizdə məcburi köçkünlərlə iş üzrə dövlət siyasətinin əsas istiqamətləri barədə qonaqlara ətraflı məlumat verib. Bildirilib ki, məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli prezident İlham Əliyevin və birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın daim diqqət mərkəzindədir. Bu kateqoriyadan olan vətəndaşların mənzil-məişət şəraitinin, sosial təminatının yaxşılaşdırılması və məşğulluğunun təmin edilməsi məqsədilə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir.

Bununla belə, Ermənistanın təcavüzü və Azərbaycan ərazilərini işğal etməsi nəticəsində yaranmış humanitar fəlakətin fəsadlarının, qaçqınların və məcburi köçkünlərin üzlədikləri çətinliklərin aradan qaldırılmasında beynəlxalq təşkilatların dəstəyi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Komitə sədrinin müavini GİZ-in Azərbaycanda məcburi köçkünlərlə bağlı gördüyü işlərə görə təşəkkür bildirib. Layihənin növbəti mərhələsinin işğaldan azad olunacaq ərazilər

Fuad Hüseynov

də gerçəkləşdiriləcəyinə inam ifadə olunub.

GİZ-in nümayəndələri Dövlət Komitəsi ilə əməkdaşlıqdan razılıq edib, məcburi köçkün gənclərin və qadınların, həmçinin onların mənsub olduğu icmaların həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasında layihənin təsirli rol oynayacağını bildirdilər.

Azərbaycan və Gürcüstanda icra edilməsi nəzərdə tutulan layihə Cənubi Qafqaz

da məskunlaşmış məcburi köçkün və aztəminatlı əhalinin maddi rifahının yüksəldilməsinə yardım etmək məqsədi daşıyır. Layihənin büdcəsi 6 milyon avro təşkil edir. Layihə çərçivəsində şəxsi inkişaf, peşə təhsili üzrə qısamüddətli kurslar, sahibkarlıq və konkret sahələr üzrə 6-7 aylıq treninqlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Allahşükür Paşazadə Çeçenistana gedib

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadə oktyabrın 5-də Çeçenistanın paytaxtı Qroznı şəhərinə səfərə gedib. Bu barədə QMI-nin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, Qroznı şəhərinin yaranmasının 200 illiyinə həsr olunan yubiley tədbirlərində fəxri qonaq qismində iştirak edəcək Allahşükür Paşazadə təbrik nitqi ilə çıxış edəcək, respublika rəhbərliyi və tədbirə təşrif buyurmuş qonaqlarla görüşlər keçirəcək.

Putin Peterburqda qubernatoru dəyişdi

Rusiya prezidenti Vladimir Putin Sankt-Peterburq qubernatoru Georgi Poltavçenkonu vəzifədən azad edib.

Virtualaz.org xəbər verir ki, Putin ona başqa işə-Birləşmiş Gəmiqayıma Korporasiyasının rəhbərliyinə keçməyi təklif edib. Və onun yerinə özünün Şimal-Qərb federal dairəsi üzrə səlahiyyətli nümayəndəsi Aleksandr Beqlovu təyin edib. Bu təyinatlar və yerdəyişmələr barədə qərar Putinin Poltavçenko və Beqlova birgə görüşündə qəbul olunub. Hərçənd Beqlov hələlik qubernatorun səlahiyyətlərini icra edəcək, onun vəzifəyə təsdiq edilməsi yerli Dumada təsdiq edilməlidir.

Peterburqun keçmiş qubernatoru Poltavçenko Bakıda anadan olmuşdu və bu regiondakı Azərbaycan diasporunun rəhbəri, milyarder Vaqif Məmişovun yaxın dostu idi. Maraqlıdır ki, onun yerinə təyin olunan Beqlov da bakılıdır. 1956-cı ildə Bakıda anadan olub, atası Böyük Vətən müharibəsi iştirakçısı idi. Beqlov təhsilini Peterburqda alıb. Bizneslə məşğul olub, habelə bir sıra dövlət vəzifələri tutub. Hakim "Vahid Rusiya" Partiyasının üzvüdür.

Bal yarmarkasında satılacaq 30 ton məhsul yararsız çıxdı

Bu gündən başlayaraq oktyabrın 28-dək Bakıda keçiriləcək arıçılıq məhsullarının sərgi-satış yarmarkasında keyfiyyət məsələlərinə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, təşkilatı məsələlərə isə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi baxacaq.

"Report" xəbər verir ki, bu barədə yarmarka ilə bağlı keçirilən mətbuat konfransında nazirliyin baytarlıq şöbəsinin müdiri Aşef Öməröv bildirib.

Azərbaycan Arıçılar Assosiasiyasının sədri Bədrəddin Həsərov isə deyib ki, əvvəlki yarmarkalardan fərqli olaraq bu il rəhbərlik etdiyi qurum sərgi-satışda tərəfdaş qismində çıxış edəcək.

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin baytarlıq nəzarəti şöbəsinin müdiri Qalib Əbdülməliyev isə qeyd edib ki, yarmarkaya çıxarılması planlaşdırılan 3 974 adda məhsuldan 900-ü, yeni təxminən 30 ton məhsul ekspertizanın nəticələrinə görə yararsızdır.

Mətbuat konfransında çıxış edən KİVA beynəlxalq sertifikatlaşdırma təşkilatının əməkdaşı Mətin Duran bildirdi ki, Azərbaycan məhsullarının dünya bazarına çıxarılması üçün sərgi-satış yarmarkasında 3-cü tərəf qismində çıxış edirlər: "Burada bizim işimiz Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin analiz nəticələrindən narazı olan sahibkarların məhsullarını yenedən ekspertizadan keçirməkdir. Bununla da yarmarkanın tam şəffaf şəkildə keçirilməsinə və bu biznesin inkişafına töhfə verəcəyik".

Avropada hücum planlayan daha 4 rusiyalı casus ələ keçdi

Hollandiya hökuməti Kimyəvi Silahların Qadağan Olunmasına dair Beynəlxalq Təşkilatın serverlərinə hücum planlaşdıran rusiyalı casusların adını açıqlayıb.

Modern.az xarici KİV-ə istinadən xəbər verir ki, həmin 4 nəfər Rusiya xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşı olduqları şübhəsi ilə ölkədən deportasiya olunublar.

Müdafiə naziri Ank Beyvəld deyib ki, həmin casuslar Aleskey Morenats (1997-ci il), Yevgeni Sebrebyakov (1981-ci il), Oleq Sotnikov (1972-ci il) və Aleksey Minin (1972-ci il) olublar.

Son illərdə Azərbaycanda nazirliklərdə müşavir vəzifəsi belə demək mümkündürsə, dəb düşüb. Əksər nazirliklərdə müşavir vəzifəsinə 5-6 təyinat olur. Hətta elə nazirliklər var ki, müşavirlərin sayı 10-dan yuxarıdır. Səbiq vergilər naziri Fazil Məmmədovun hətta 13 müşaviri vardı. Müşavirə ehtiyac duyanlar arasında yeni təyin olunan nazirlər xüsusilə fərqlənirlər. Demək olar ki, hər gün bu və ya digər nazirin özünə yeni müşavir təyin etməsinə dair məlumat oxuyuruq.

Qeyd edək ki, müşavir - məsləhətçi, məşvərətçi deməkdir. Müşavir xidmətindən istifadə dünyanın əksər ölkələrində mövcuddur. Əsasən dövlət rəhbərlərinin çoxsaylı müşavirləri olur. Azərbaycanda da xeyli müddət dövlət müşaviri vəzifəsi olub. Vəzifə ötən ilin oktyabrında ləğv olub. Nazirlik səviyyəsində çoxsaylı müşavir vəzifəsinin olduğu ölkələr də var. Lakin həmin ölkələrdə müşavirlərin sayı 3-dən yuxarı olmur.

Bizim nazirlərimizin müşavir vəzifəsinə xüsusi rəğbəti nədən qaynaqlanır? Bu qədər müşavirlərin təyinatı məmur aparatının sayı baxımından necə dəyərləndirilməlidir?

Səbiq maliyyə naziri Fikrət Yusifovun "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, müşavir vəzifəsi nazirliklərdə müstəqillik dövründə hər zaman olub: "Mən nazir vəzifəsində çalışanda da müşavirim vardı - bir nəfər. Bildiyim qədər di-

Nazir müşavirlərinin sayının artmasına reaksiyalar

Deputatın fikrincə, müşavirlərin sayı deyil, nazirliklərin iş əmsalı qiymətləndirilməlidir, iqtisadçı isə bunu büdcəyə əlavə yük hesab edir

Milli Məclisin üzvü Zahid Oruc bildirir ki, Azərbaycan hökumətində zaman-zaman müxtəlif strukturlar formalaşdırılıb: "Bunlardan yetərincə sınaqdan çıxan, uğur qazanan, cəmiyyət həyatında özünə yer tutanlar da olub, zamanla funksional təyinatı, yaxud təşkilati-idarəetmə forması dəyişdirilənlər (məsələn, publik hüquqi şəxslər) də olub, tama-

milə ləğv edilənlər də. Aprel seçkilərindən sonra cənab prezident tərəfindən hökumətdə köklü dəyişikliklər edildi. Bu, dövlət başçısı tərəfindən elan edilən mühüm strateji plan və proqramlara görə idi. Yeni hər hansı nazir keçmiş dövrdə öz sahəsində müəyyən bir rol oynayıb, vacib qərarların yerinə yetirilməsində müsbət işlər görübsə belə, müasir dövrün çağırışları fərqlidir. Bu baxımdan, hökumətdə qeyd etdiyimiz dəyişikliklərin ictimai, milli, siyasi idarəetmə zərurəti inkar edilməzdir. Yeni gələn şəxslərin bir qismi sovet dövründə formalaşmış, bir qismi Qərbi ölkələrdə təhsil alıb, idarəçiliyə baxışları fərqlidir. Komanda quruculuğu prosesinə də onlar ayrı anlayışlarla yanaşırlar. Açıq desəm, biz buna hörmətlə yanaşmalıyıq. Əgər müşavirlik institutu cəmiyyətlə inten-

siv, mütəhərrik əlaqələrin qurulmasına kömək edəcəksə, hər hansı sahədə daha dərin araşdırmalara, təhlillərə yardımçı olacaqsə, verilən qərarların icrasına nəzarət imkanlarını artıracaqsə, sadəcə vətəndaş üçün bunun hansı struktur modeldən irəli gəlməsinin heç bir önəmi yoxdur. Əlbəttə, hər bir strukturun dəqiq kadr sayı ilə bağlı məhdudiyyətlər mövcuddur. Ölkə rəhbərinin də 2015-ci ildən intensivləşən addımlarının hədəfi ondan ibarətdir ki, optimal hökumət formalaşsın, məmur sayının kütləvi olaraq artırılması tendensiyası bu və ya digər formada problemlər yaratmasın. Çünki bu, büdcə yükü deməkdir, hansısa sahələrdə bürokratiya yaradır və sair. Amma biz nəzərə almalıyıq ki, istər müşavirlik olsun, istər vətəndaş cəmiyyəti ilə əməkdaşlıq, mediaya çıxışlar olsun - bu

sahələrdə biz bir intensivləşmə müşahidə edirik. Daha canlı və dinamik işlərin şahidiyik, millət vəkili olaraq göndərdiyimiz sorğulara daha operativ cavablar alırıq. Bu üzdən, müşavirlərin sayının deyil, daha çox nazirliklərin iş əmsalının qiymətləndirilməsinin tərəfdarıyam".

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərlinin fikrincə isə dövlət idarəetmə aparatında məmur sayının artırılması heç də müsbət hal deyil: "Müşavir nə deməkdir - məsləhətçi. Bir nazirlikdə 2-3 müşavirin olması normaldır - müəyyən sahələr üzrə əlavə nəzarət, araşdırmalara ehtiyac yarana bilər. Strateji viziyonu olan şəxslərin müşavir təyin olunması normaldır. Lakin bu qədər çox sayda müşavirin olması belə bir görüntü yaradır ki, sanki qohum-dostlar üçün iş yeri açılır. Çünki normalda hər nazirin bir neçə müavini olur - sahələr üzrə əlaqələndirməni həyata keçirir, praktiki işlərlə məşğul olur. Eyni zamanda müvafiq şöbələr də olur. Bu halda 5-10 arası müşavirin təyinatının anlamı nədir başa düşülmür. Bu, memurların sayının artması, büdcəyə əlavə yükün düşməsi baxımından da normal praktika sayıla bilməz".

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

Tovuzda susuz qalan təsərrüfatlara su veriləcək

Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-dən bildirilir ki, "Yeni Müsavat"ın qaldırdığı problem tezliklə həll ediləcək

Qəzetimizin 26 sentyabr tarixli sayında Tovuz rayonunda istifadəyə verilmiş Tovuzçay su anbarının əhalinin gözləntilərini doğrultmadığına dair material dərc olunub. Rayonun Yuxarı Öysüzlü kənd sakinlərinin şikayəti əsasında dərc olunmuş yazıda yerli əhalinin dəryaça hesabına su ilə təminatına dair vədlərin reallaşmadığı, onlarla təsərrüfatın susuzluqdan əziyyət çəkdiyi qeyd olunur.

Materialda yer alan problemlə Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-dən reaksiya verilib. ASC sədrinin birinci müavini Məmməd Sadıq Quliyevin redaksiyamıza göndərdiyi cavab məktubunda qeyd olunur ki, materialda əksini tapan məsələlər yerində araşdırılıb: "Məlumat üçün bildiririk ki, 1982-ci ildə "Azdövsütəslayihə" institutu tərəfindən hazırlanmış layihədə Tovuzçay su anbarının sūtutumu 30,0 milyon kubmetr nəzərdə tutulmuşdur. Bu halda Vahidli kənd qəbiristanlığı və bir sıra tarixi abidələr subasar əraziyə düşdüyündən onların qorunub saxlanması üçün yerli sakinlərin xahiş və təklifləri də nəzərə alınaraq, Tovuzçay su anbarının sūtutumu 20 milyon kubmetrə qədər azaldılmışdır".

Qurum rəsinin yazdığına görə, layihədə su anbarının tikintisi ilə Tovuzçay çayının su ehtiyatlarının nizamlanma-

si nəticəsində onlardan səmərəli istifadə etməklə Tovuz və Şəmkir rayonlarının 20,0 min hektara (ondan Şəmkir rayonunun 3 min hektar) yaxın əkin sahələrinin su təminatının yaxşılaşdırılması mümkün olub: "Tovuz rayonunun relyefcə yüksəkdə yerləşən Aşağı və Yuxarı Öysüzlü təsərrüfatlarının 1660 ha, o cümlədən 300 ha yeni suvarılan torpaq sahələrini Tovuzçay su anbarından suvarma suyu ilə təmin etmək məqsədilə su anbarının aşağı byefində 6 aqrəqatlı nasos stansiyasının, basqılı boru kəmərlərinin tikintisi və təmir-bərpası, basqılı hovuzun və 2-ci pillə nasos stansiyasının tikintisi, mövcud suvarma kanallarının təmir-bərpası işləri davam etdirilmişdir. Tovuz rayonunun Aşağı və Yuxarı Öysüzlü kəndlərinə xidmət edəcək II pillə nasos stansiyası hazırda istismara təhvil verilməmişdir. Buna

baxmayaraq, Aşağı və Yuxarı Öysüzlü kəndlərinin əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi məqsədi ilə inşa edilmiş I və II pillə nasos stansiyalarının istismarı yerində yoxlamaq məqsədi ilə Tovuz Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Yuxarı Öysüzlü İnzibati Ərazi Dairəsi üzrə nümayəndəsinin, bələdiyyə sədrinin və kənd sakinlərinin iştirakları ilə I pillə nasos stansiyası işə salınmış, vurulan su itkisiz olaraq II pillə nasos stansiyasına çatdırılmış və o işə salınaraq nəql olunan su Aşağı və Yuxarı Öysüzlü kəndlərinin əkin sahələ-

rinə verilmişdir. Hazırda sınaq yoxlamaları davam etdirilir və onların qısa müddətdə başa çatdırılaraq II pillə nasos stansiyasının istismara verilməsi məqsədi ilə podratçı təşkilata müvafiq tapşırıqlar verilmişdir. Yaxın zamanlarda nasos stansiyası tam olaraq istismara veriləcəkdir".

M.S.Quliyev bildirir ki, su anbarı bəndində quraşdırılmış ölçü cihazları vasitəsilə onda baş verə biləcək sızmalar üzərində daim müşahidələr aparılır: "Müşahidələr nəticəsində su anbarı bəndində hər hansı sızmaların baş ver-

mediyi müəyyən edilmişdir. Tovuzçay su anbarı kompleksinin tikintisinə 62764,76 min manat vəsait xərclənmişdir.

Kənd sakinləri ilə görüş zamanı onlar Yuxarı Öysüzlü kəndinin yüksək dağlıq massivində, Əlibəyli kəndinin yaxınlığında Tovuzçay su anbarının layihə zonasından kəndə yerləşən 95 ailəyə məxsus həyətəni sahələrin tikintisi başa çatmış su anbarından suvarma suyu verilməsinə xahiş etmişlər. Kənd sakinlərinin xahişlərini nəzərə alaraq, mütəxəssislər tərəfindən əraziyə baxış keçirilmiş və layihə sənədlərinin hazırlanması məqsədi ilə layihə institutuna müvafiq tapşırıq verilmişdir. Kənd sakinlərinə bildirilmişdir ki, maliyyə vəsaitindən əsaslı olaraq növbəti illərdə onların xahişləri nəzərə alınacaqdır".

ASC rəsmisi bildirir ki, Tovuzçay su anbarından əkin sahələrinin suvarılması məqsədilə su istifadəçilərinə 2016-cı ildə 31,1 milyon kubmetr suvarma suyu verilərək 24110 hektar, 2017-ci ildə 31,6 milyon kubmetr suvarma suyu verilərək 24476 hektar, 2018-ci ilin 9 ayı ərzində isə 23,6 milyon kubmetr suvarma suyu verilərək 21319 hektar

ərazi suvarma suyu ilə təmin edilib: "Ümumiyyətlə, bu günə qədər Tovuzçay su anbarından 86,3 milyon kubmetr su verilərək əkin sahələri suvarma suyu ilə tam təmin olunmuşdur. Bundan nasos stansiyaları vasitəsilə 5,6 milyon kubmetr suvarma suyu verilmişdir. Baxış zamanı hazırda su anbarında 9,2 milyon kubmetr su olduğu müəyyən edilmişdir. Lakin su anbarı inşa olunmamışdan əvvəl sel və daşqın suları istifadəsiz olaraq axıb getdiyindən onlardan suvarmada istifadə edilməsi mümkün olmurdu. Bütün dünyada, o cümlədən məhdud su ehtiyatlarına malik Azərbaycanda da baş verən global iqlim dəyişiklikləri ilə əlaqədar 2017-ci ildə havalar həddən artıq isti və quraq keçdiyindən respublikanın əksər bölgələrində əkin sahələrinin suvarılmasında müəyyən çətinliklər yaşanmışdır. Lakin məhz Tovuzçay su anbarından məqsədyönlü istifadə edilməsi sayəsində Tovuz rayonunda əkin sahələri tələb olunan qədər suvarma suyu ilə təmin olunmuşdur. Tovuzçay su anbarı rayonun əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsində çox mühüm əhəmiyyətə malik olması ilə yanaşı, "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən su anbarı bəndinin aşağı byefindən Tovuz şəhərinin əhalisinə içməli su verilir".

□ **İqtisadiyyat söbəsi, "Yeni Müsavat"**

Iraqda sığınacaqlarda və anaları ilə birgə həbslərdə olan azərbaycanlı uşaqlarla bağlı məsələ bu günlərdə yenidən gündəmə gəlib. Oktyabrın 3-də Milli Məclisdə İnsan hüquqları komitəsinin iclasında qurumun sədri Bahar Muradova bildirib ki, İraqda olan azərbaycanlı uşaqların ölkəyə qaytarılması o qədər də asan iş deyil:

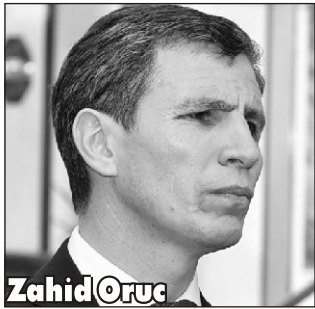
“Azərbaycan dövləti öz vətəndaşlarının nəzarətdən kənar zonalarda bu şəkildə əzab-əziyyətə düşməsi ilə barışa bilməz. Ölkəmiz öz imkanları çərçivəsində nəticəyə hesablanan fəaliyyət aparır və arzu edək ki, bu fəaliyyət səmərəsini versin”.

Xatırladaq ki, ötən ilin sentyabrında İraqın İŞİD-dən azad olan ərazilərindəki sığınacaqlarda Azərbaycan əsilli uşaqların olması üzə çıxmışdı. Mətbuatda həmin uşaqlarla bağlı məlumat və videogörüntülər yayıldıqdan sonra dövlət rəsmiləri də məsələyə reaksiya verərək, müvafiq dövlət qurumlarının tez bir zamanda həmin uşaqların Azərbaycana gətirilməsi və yaxınlarına təhvil verilməsi istiqamətində işlər görüldüyünü bəyan etmişdilər. O cümlədən xarici işlər naziri Elmar Məmmədov da bildirmişdi ki, İraqda saxlanılan azərbaycanlı qadın və uşaqlarla rəhbərlik etdiyi qurumla bərabər müvafiq rəsmi təşkilatlar da məşğuldur. Daha sonra deputat Qənirə Paşayeva həmin uşaqların yerləşdiyi sığınacaqlarda olmuşdu. O, qeyd etmişdi ki, uşaqların Azərbaycana göndərilməsi üçün bütün sənədləri hazırdır, onların Bakıya göndərilməsi üçün maddi vəsait ayrılan kimi prosesi gerçəkləşdirəcək. Lazım olan vəsait isə uşaqların Azərbaycana gətirilməsi üçün yol pulu və təxminən hər uşaq üçün 400 dollar həcmində cərimədir. Gözlənilirdi ki, Azərbaycan hökuməti 20 uşaq

İraqdakı azərbaycanlı uşaqların taleyi yenidən gündəmdə

Zahid Oruc: “Bu məsələni yalnız bir strukturun üzərinə qoyub, tez bir zamanda uğurlu nəticə tələb etmək o qədər də asan deyil”

üçün lazım olan məbləği ödəyib, uşaqları ölkəyə gətirəcək. Lakin nədənsə məsələnin tam həlli bu günə qədər yubanır.

Ailə, Qadın və Uşaq Prob-

lemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynova bu günlərdə mətbuata açıqlama verərək bildirdi ki, bu günə qədər yalnız 9 uşaq ölkəyə gətirilib. Komitə sədri hələ ki İraqda çox sayda azərbaycanlı uşaq olduğunu və onların əsas probleminin sənədlərlə və vəsiqələrinin olmaması ilə bağlı olduğunu deyib: “Hazırda onların üzərində iş gedir. Gətirilən və gətiriləcək uşaqların sağlamlıq şəklində ailələrinə verilməsi üçün bütün qurumlar səfərbər olunub”.

Azərbaycan Uşaqlar Birliyi-

“Yeni Müsavat”a bildirdi ki, azərbaycanlı uşaqların ölkəyə gətirilməsi prosesi əslində çox ağır və çətindir: “Bu günə qədər hələ 30-a yaxın uşağın İraqdakı sığınacaqlarda qaldığı barədə məlumatlar var. Bununla bağlı bizim təşkilat Xarici İşlər Nazirliyinə məktubla müraciət etdi. Bildirdik ki, ola bilər ki, həmin uşaqlar hansısa qruplaşmaların əlində olsun və onlara qarşı zorakılıq faktları da ola bilər. Həmin uşaqlar ailələrə verilmədən öncə onlara reabilitasiya işləri aparılmalı, durumları normal hala gətirilməlidir. Məktubla müraciətimiz-

dən sonra məsələ ilə bağlı nazirliyin əməkdaşları ilə görüşdük. Bildirdilər ki, əgər doğrudan da uşaqlara qarşı zorakılıq faktları olarsa, Ailə Qadın və Uşaq Komitəsi bu işlə məşğul olacaq. Eyni zamanda uşaqların ölkəmizdə olan nənə-babaları, yaxınları ilə də görüşlərimiz oldu. Yeni ən azından təşkilatımız məsələyə öz münasibətini bildirib.

Həmin uşaqların geri qaytarılması üçün bu gün kifayət qədər işlər aparılır. Uşaqlar valideynləri ilə birgə həbsdə olsalar da onlar Azərbaycan vətəndaşlarıdır. Bildiyim qədər onların öl-

dən çoxlu sayda ailələr var idi. İnternet resursları vasitəsilə oradakı olan azərbaycanlıların bir qisminin taleyini müşahidə etdik və bunun da nəticədə necə acınacaqlı vəziyyətə gələ biləcəyini gördük. Bildiyiniz kimi, uşaqlar bu müharibənin qurbanlarıdır, ələxsuz da valideynlərinin cinayətkar qərarlarının nəticəsində onların taleyi bu cür qeyri-müəyyən çətine düşüb. Digər tərəfdən, həmin uşaqların düşüncələri bir qədər zəhərlənib və ya zədələnib. Uşaqların həтта qatılmağa, silah atmağa, döyüşməyə hazırlayan kursların da mövcud

olduğunu bilir. Hamımız fərqli-dəyikli, onlar bizim sıralarımızdan gediblər. Təkcə əhalimizin sayını azaltmayıblar, eyni zamanda Azərbaycanın milli mənafeələrinə zərbə vurublar. Qarabağ kimi torpaq problemi olan məmləkətdən onların getməsi doğru deyildi. Bu hal bizim üçün iktidardır, çünki hazırda vətəndaş itirən vaxtımız deyil”.

Deputat dedi ki, məsələnin həlli üçün müxtəlif qurumlar birlikdə fəaliyyət göstərməlidir: “Bu məsələni yalnız bir strukturun üzərinə qoyub, tez bir zamanda uğurlu nəticə tələb etmək o qədər də asan deyil. Mümkündür ki, konkret olaraq müxtəlif qurumlara tapşırıq verilsin, vəsait ayrılсын, eyni zamanda Türkiyənin müvafiq qurumları ilə də yaxın əlaqə qurulsun, hansı ki, həmin qurumların müxtəlif ölkələr ilə lazımi səviyyədə əlaqə qurmağa qadirdilər, bundan sonra istədiyimiz nəticəni əldə etmək olar”.

Xalidə GƏRAY,
“Yeni Müsavat”

Tramp İran şahı ilə imzalanmış “dostluq müqaviləsini” ləğv etdi-müharibə hazırlığı, yoxsa...

1955-ci ildə imzalanmış anlaşma Vaşinqtonun üzərinə hansı öhdəliklər qoyurdu, indən sonra nə ola bilər?

Xəbər verdikimiz kimi, iki gün əvvəl Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi İranın ABŞ-a qarşı iddiasını təmin edib. Haaqa Məhkəməsi Vaşinqtonun dərman, qida, humanitar və aviasiya sektorunda tətbiq etdiyi sanksiyaların ləğv edilməsi barədə qərar verib.

Qərara əsasən, İran və ABŞ arasında 1955-ci ildə imzalanan dostluq müqaviləsi çərçivəsində baxmağa səlahiyyətinin olduğunu bəyan edib, həmçinin qərarda qeyd olunub ki, 1955-ci il anlaşmasına əsasən Amerikanın sanksiyaları İranın ticarət hüquqlarının qarşısını alır. Buna əsasən də məhkəmə Amerikadan İrana qarşı sanksiyaları dayandırmağı tələb edib.

Qərarda qeyd olunur ki, “İran dərman preparatlarının idxalından, humanitar yardımlardan, əkinçilik və təsərrüfat sahəsinə aid məhsullardan, qida məhsullarından, mülki təyyarələrin təchizatlarının idxalından bəhərlənə bilər və buna görə

Amerika bu hüquqların qarşısında olan maneələri qaldırmalıdır”.

Bu qərardan az keçməmiş ABŞ hökuməti İrana 1955-ci ildə imzalanmış və Vaşinqton üzərinə İran qarşısında məsuliyyət qoyan dostluq müqaviləsinə xitam verib. ABŞ-ın dövlət katibi Mayk Pompeo BMT məhkəməsinin ABŞ-ın sözügedən müqavilənin şərtlərinə əməl etməməkdə günahlandırılması ilə bağlı qərarını əsassız sayıb.

M.Pompeo qeyd edib ki, İran BMT məhkəməsinə siyasi və təbliğat məqsədləri üçün istifadə edir.

Qeyd edək ki, sözügedən anlaşma 1955-ci ildə Şah hökuməti ilə Vaşinqton arasında imzalanıb. “Dostluq, İqtisadi Münasibətlər və Konsulluq Hüququ” adlanan saziş Vaşinqtonun İran qarşısında sonuncu öhdəlikləri hesab oluna bilər. Tehran məhz bu anlaşmaya istinad

edərək beynəlxalq məhkəməyə müraciət edərək Vaşinqtonun Tehrana qarşı sanksiyalarının hüquqi əsasının olmadığını, daha dəqiqi, Trampın imzaladığı sanksiya qərarlarının bir çoxunun 1955-ci il anlaşmasına zidd olduğunu bildirib. BMT məhkəməsi beynəlxalq hüquqa əsasən bu iddianı təmin edib. Ancaq bundan sonra Vaşinqton sözügedən müqaviləni birtərəfli qaydada ləğv edib. Yəni Tehran qarşısında hüquqi öhdəliyini ləğv edib. Bununla da Vaşinqtonun noyabrından etibarən Tehrana qarşı tətbiq edəcəyi sanksiyalar qarşısında hər hansı hüquqi maneə qalmamış oldu.

Məlum olduğu kimi, ABŞ-İran münasibətləri 1979-cu il İran İslam İnqilabından sonra pozulub. Tehrandan bir qrup inqilabçı tələbən ABŞ-ın İrandakı səfirliyini ələ keçirməsi və işçiləri girov götürməsi, bundan sonra baş verən hadisələr iki ölkə münasibətlərinin pozulmasına səbəb olub. ABŞ bir sıra sahələrdə İrana qarşı embarqolar tətbiq edib. Ancaq 2015-ci ildə uzun sürən danışıqlardan sonra ABŞ-ın da daxil olduğu “altılıq” ölkələri (BMT TŞ-nin 5 daimi üzvü və Almaniyə - K.R.) ilə İran arasında İranın nüvə proqramı ilə bağlı anlaşma imzalanıb. Ancaq bu

ilil mayında ABŞ prezidenti Donald Tramp birtərəfli qaydada həmin anlaşmadan çıxıb. Bundan sonra Vaşinqton İrana qarşı bir sıra sanksiyalar qəbul edib. Noyabrın əvvəlindən etibarən isə yeni sanksiyalar, o cümlədən İranın neft satışına sanksiyalar qüvvəyə minəcək. Tehran isə 1955-ci il anlaşması üzərindən Vaşinqtona hüquqi həmlə edib. Ancaq Beynəlxalq Məhkəmənin qərarından həmin sonra 1955-ci il müqaviləsini ləğv etməklə Vaşinqton İran qarşısında hüquqi öhdəliklərdən imtina edib və eləcə də yeni, hertərəfli sanksiyaların yolunu açmış olub.

Vaşinqton və Tehran arasında son günlər artan gərginliyin daha bir səbəbi isə İraqdır. Bəsrdə iki həftə əvvəl İran konsulluğuna hücumdan sonra şəhərdə vəziyyət gərgin olaraq qalır. Ötən həftə iraqı qadın hüquq müdafiəçisini Bəsrdə naməlum şəxslər qətlə yetirib. Eyni zamanda İran mediası Bəsrdəki İran konsulluğuna hücumda ABŞ-ın Bəsre konsulluğunun rolu haqda iddialar ortaya atıb. O cümlədən aksiyanın təşkilatçıları ilə ABŞ-ın Bəsre konsulu ilə əlaqələri haqda məlumatlar və birgə fotolar yayılıb.

Bundan sonra isə ABŞ Bəsrdəki konsulluğunu bağlayıb. Rəsmi Vaşinqton bəyan edib ki, Bəsrdə ABŞ diplomatlarına qarşı təxribatlar olarsa, buna görə Tehran cavab verməli olacaq. Bu gərginliyi daha da artıran uzun müzakirələrdən sonra İraqda prezident və baş nazirin seçilməsidir. Ölkənin yeni baş

naziri əvvəlki kabinetlərdə vitse-prezident və neft naziri postlarını tutmuş Adil Əbdülmehdi olub. Bəzi iddialara görə, Əbdülmehdinin İrana yaxın əlaqələrinin olması Vaşinqtonda narazılıqla qarşılanıb.

Vaşinqton isə noyabra hazırlaşır. Gələn ayın əvvəlində İrana qarşı köhnə sanksiyaların qüvvəyə minməsi və yenilərinin qəbul olunması, ən əsası isə neft satışını əngəlləyən embarqo qərarının qəbul olunacağı gözlənilir. Tehran isə indi ciddi-cəhdlə ABŞ əleyhdarı olan ölkələrlə danışıqlar apararaq yeni neft alıcıları tapmaq və köhnə bazarları qoruyub saxlamağa çalışır.

Bu arada bir neçə gün əvvəl İran raket qüvvələri sentyabrın sonlarında Əhvaz şəhərində hərbi parada hücum edən terrorçulardan qisas almaq məqsədilə Suriya ərazisindəki terror nöqtələrini raketlərlə vurub. Zərbələr nəticəsində 40-a yaxın silahlı terrorçunun öldürüldüyü bildirilir. Ancaq bu zərbələrin daha böyük təsiri İran valyuta bazarında hiss olunmağa başlayıb. Raket zərbələrindən dərhal sonra İran qara bazarında dolların dəyəri ucuzlaşıb. Daha əvvəl 1 dollar 17 min tüməne təklif olunduğu halda, bir gün sonra 10 min tüməne ətrafında dəyişməyə başlayıb. Burada dünya bazarında neftin qiymətlərinin artması faktorunun da rol oynadıqı qeyd edilir. Dünya bazarında neftin qiymətləri sürətlə yüksəlməkdədir. Bu isə neft ölkələri üçün ümidlidir.

Kənan RÖVŞƏNOĞLU,
“Yeni Müsavat”

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov "Yeni Müsavat"a müsahibə verib.

- Vahid bəy, Azərbaycanın müstəqilliyini ikinci dəfə elan etməsinin 27-ci ildönümü arafəsindəyik. İstiqlalçı deputat kimi sizin fikirləriniz maraqlıdır, indiki durumda Azərbaycanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına üzv olması ilə bağlı fikirləri necə qarşılayırsınız? Müstəqilliyimiz sarıdan narahat deyilsiniz ki?

- Müstəqilliyimizin uzunömürlü olması bizim ən böyük uğurumuzdur. Ola bilər ötən 27 ildə müəyyən çətinliklərimiz olub, daha böyük nailiyyətlər əldə edə bilməmişik, amma Azərbaycan iqtisadi-siyasi cəhətdən müəyyən qədər inkişaf edib, püxtələşib. Eyni zamanda insanlarımız müstəqilliyin nə olduğunu anlamağa, onun qədir-qiyətini bilməyə başlayıblar. Vətəndaşlarımız başa düşürlər ki, ölkəmizin müstəqilliyinin daimi, əbədi olması üçün nələri etmək lazımdır. Amma son vaxtlar bəzi mətbuat orqanlarında Azərbaycanın müstəqilliyinə xələl və zərər gətirən müəyyən məsələlər müzakirə obyektinə çevrilib. Çox təəssüf edirəm ki, bu müzakirələr elə Milli Məclisin iclasında da açılmaqdadır. Bəzi millət vəkilləri Azərbaycanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına daxil olması ilə bağlı müsbət fikirlər səsləndirirlər. Bunu onunla əsaslandırırırlar ki, əgər Azərbaycan KTMT-yə daxil olarsa, Dağlıq Qarabağ problemi həll olunmasa da, 5-6 rayon işğaldan azad oluna bilər. Əvvəla, bu, bir utopyadır. Millət vəkillərinin siyasi cəhətdən belə bir fikir irəli sürməsinə mən müsbət yanaşmıram. Azərbaycan müstəqil dövlətdir, müstəqil siyasət aparır və bunu dəfələrlə dövlət başçısı öz çıxışlarında qeyd edib. Digər tərəfdən, cənab prezident İlham Əliyev bütün çıxışlarının əvvəlində də, axırında da Azərbaycanın müstəqilliyini ön plana çəkir. Azərbaycanın KTMT-yə daxil olması Azərbaycanın müstəqilliyinə xələl gətirən addımı atmaq bizə başucalıq gətirməz. Üstəlik, cənab prezidentin də müstəqilliyimizin toxunulmaz olması ilə bağlı prinsipli mövqeyi ortadadır. Bir vaxtlar belə fikirlər səslənirdi ki, Azərbaycan Gömrük İttifaqına daxil olmasa, ölkəmizdə ciddi iqtisadi problemlər yaranacaq. Nə oldu? Azərbaycan Gömrük İttifaqına daxil olmadı, heç bir ciddi problem də yaranmadı. İkinci tərəfdən, unutmamaq olmur ki, Rusiya dövlətinin Azərbaycanı müəyyən təhdidləri həmişə olub, bu gün də var. Bu gün biz TANAP-TAP layihəsini həyata keçiririk. Rusiyanın imkanı olsaydı, bu layihənin reallaşmasına imkan verməzdi. Yaxşı ki, ABŞ, Avropa dövlətləri, Türkiyə bizi müdafiə etdi və bu layihə həyata keçirilib, 2020-ci ildə tam istifadəyə verilecək. Ona görə də siyasətimiz belə məsələlərdən danışanda bir qe-

lar hiss etməmişəm. Rusiya böyük dövlətdir, bizim iqtisadi, siyasi, humanitar, mədəni əlaqələrimiz yüksək səviyyədədir. Dövlət başçılarını mütəmadiyə Azərbaycanda, ya da Rusiyada görüşürlər. Bu mənada

dər ehtiyatlı olmalıdırlar, əhali-ni çaşdırmamalıdırlar.
- *Belə yanaşma var ki, Rusiya, nəhayət, "buz"u qırıb məsələnin həlli ilə bağlı addım atacaq, bununla da özünün zədələnməmiş reputasiya-*

miyard vəsait ayırıraq? Çünki ordumuzu gücləndiririk. Azərbaycan ordusunda bu gün istənilən silah növləri mövcuddur, yeniləri də alınır, hərbiçilərimizin əhval-ruhiyyəsi çox yüksəkdir. Yəni torpaqların

dərdimiz və dövlət başçısına müraciət etdiniz. Konstitusiya Məhkəməsinin qərarından sonra gözləntiniz nədən ibarətdir?

- Mən çıxışmda iki məsələyə diqqət çəkdim. Birincisi,

fəlik təkliflər vermişdik. İki ay bundan qabaq isə biz ikimiz cənab prezidentə bank sisteminin sağlamlaşdırılması, o cümlədən dollarla olan kreditlərlə əlaqədar rəsmi müraciət etdik. Biz demədik gəlin bu

"Prezident dollar kreditləri ilə bağlı Konstitusiya Məhkəməsinin qərarını ləğv edə bilər"

Vahid Əhmədov: "Neftin qiyməti bizdə yüksək olanda digər məsələlər yaddan çıxır"

"Dağlıq Qarabağ problemi artıq Rusiyanın da ixtiyarından çıxıb"

elə bir problemimiz yoxdur. Amma Azərbaycanın müstəqilliyinə xələl gətirən addımı atmaq bizə başucalıq gətirməz. Üstəlik, cənab prezidentin də müstəqilliyimizin toxunulmaz olması ilə bağlı prinsipli mövqeyi ortadadır. Bir vaxtlar belə fikirlər səslənirdi ki, Azərbaycan Gömrük İttifaqına daxil olmasa, ölkəmizdə ciddi iqtisadi problemlər yaranacaq. Nə oldu? Azərbaycan Gömrük İttifaqına daxil olmadı, heç bir ciddi problem də yaranmadı. İkinci tərəfdən, unutmamaq olmur ki, Rusiya dövlətinin Azərbaycanı müəyyən təhdidləri həmişə olub, bu gün də var. Bu gün biz TANAP-TAP layihəsini həyata keçiririk. Rusiyanın imkanı olsaydı, bu layihənin reallaşmasına imkan verməzdi. Yaxşı ki, ABŞ, Avropa dövlətləri, Türkiyə bizi müdafiə etdi və bu layihə həyata keçirilib, 2020-ci ildə tam istifadəyə verilecək. Ona görə də siyasətimiz belə məsələlərdən danışanda bir qe-

lən müsbət çalarlar əlavə edəcək. Bu optimizmi bölüşürsünüz mü?

- Dağlıq Qarabağ problemi artıq Rusiyanın da ixtiyarından çıxıb. Artıq bu məsələ ilə Avropa dövlətləri, ABŞ məşğuldur. ATƏT-in Minsk Qrupuna da heç kəsin namı qalmayıb. Amma bu, faktıdır ki, ABŞ, Avropa, Rusiya, Türkiyənin Azərbaycanda maraqları var.

- *Dediklərinizdən belə anlaşılır ki, Rusiya Qarabağ tənzimlənməsi ilə bağlı addım atsa, Qərbi buna imkan verməyəcək...*

- Bəli. Biz NATO ilə əməkdaşlıq edirik, amma bu Alyansa daxil olmaqla əlaqədar heç bir söz-söhbət getmir. Çünki NATO-ya daxil olsaq, bu dəfə Rusiya tərəfdən müəyyən təzyiqlərə məruz qala bilərik. Nə ki, Gürcüstan, Ukraynada hadisələr baş verdi. Ona görə də ən düzgün yol Azərbaycanın balans siyasətini davam etdirməsidir. Biz niyə orduya hər il dövlət büdcəsindən 3-4

azad edilməsi yalnız hərbi yoldan keçir. Tarixdə hələ görünməyib ki, sülh yolu ilə işğaldakı torpaq azad edilsin. Mən həmkarlarıma da tövsiyə edirəm ki, bu məsələlərdən danışarkən ehtiyatlı olsunlar. Fikir verim, deputatlar bir-birini ittiham edirlər ki, filankəs "5-ci kolon"un nümayəndəsidir, filankəs Türkiyənin... Mən bütün fikirlərə hörmətlə yanaşıram, hər kəsin öz fikri var. Amma millət vəkili Azərbaycanın müstəqilliyinə xələl gətirən hər hansı addım atmamalı, hər hansı bir açıqlama verməməlidir. Bu bərədə danışanda da baxmaq lazımdır ki, Azərbaycanda hansı siyasət həyata keçirilir. Əgər doğrudan da Azərbaycanda KTMT-yə üzvlüklə bağlı hər hansı siyasət aparılırsa, problem yoxdur, onun üzərində də fikirləşmək olar. Mən öz fikrimdə yənə də qalırım, Azərbaycan KTMT-yə üzv ola bilər, bir şərtlə: bizim torpaqlarımız son metrə qədər işğaldan azad olunsun! Ondan sonra biz utu-

raq, baxaq ki, müşahidəçi statusu ilə bu quruma üzv olacağıq, yoxsa tam üzv şəkildə. Özü də unutmayaq ki, vaxtilə mərhum prezident Heydər Əliyev bu qurumda qalması məqsəduyğun saymadı. Birdefələlik əhali bilməlidir ki, dövlət başçısının əsas strateji mövqeyi bundan ibarətdir: Azərbaycan Qoşulmamaq Hərəkatının üzvüdür, ona görə də bu məsələ birdefələlik qapanmalıdır. Özü də gələcək il Bakı Qoşulmamaq Hərəkatının sammitinə ev sahibliyi edəcək. Bunları nəzərə almaq lazımdır. Azərbaycanın dövlət başçısı mütəmadi olaraq xaricə səfərlər edir, ölkə prezidentlərini Azərbaycanda qəbul edir, müstəqil siyasətini ortaya qoyur. Azərbaycanın birinci vitse-prezidentini Mehriban xanım Əliyevə isə bu yaxınlarda ilk rəsmi səfərini İtaliyaya etdi. İtaliya Azərbaycanın ən böyük ticarət tərəfdaşdır, xarici ticarətdə birinci yerdə gedir. Bu səfərlərdə əsas məqsəd budur ki, Azərbaycan dünyada öz mövqeyini daha da möhkəmləndirsin, daha da inkişaf etdirdirsin.

- *Parlamentdə növbəti dəfə kreditlərlə bağlı məsələ qal-*

acaq 2016-cı ildə əmanətlərin tam sığortalanması haqqında qanun qəbul etmişik. Bu qanunun qüvvə müddəti 3 ildir, yəni 2019-cu ilin martında qanun qüvvədən düşəcək. Mən Mərkəzi Bankın sədri, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının sədri ilə, həmçinin banklarla danışdım. Onlarda da fikir belədir ki, bu qanunun müddəti uzadılmalıdır. Bu qanunun qəbulunda məqsəd ondan ibarət idi ki, bank sisteminə sağlamlaşdırma prosesi aparılsın. Çox təəssüf ki, müəyyən işlər görülsə də, ciddi sağlamlaşdırma nail olmamışıq. Özü də banklarda 8,5 milyard manat əmanət varsa, onun təxminən 40 faizindən çoxu 3 il müddətinə qoyulub. Yəni insanlar görsə ki, həmin müddət uzadılmayıb, vəsaitlərini banklardan çəkə bilərlər. Onsuz da bank sisteminə kapitallaşma yaxşı deyil, bu sahədə müəyyən problemlər var, bundan sonra daha ciddi problemlər yarana bilər. Odu ki, mən cənab prezidentdən xahiş etdim ki, həmin qanunun icrasını müəyyən qədər uzatsın. Bu təşəbbüsün əleyhinə çıxan maliyyə qurumları da var, mən adlar çəkmək istəmirəm, amma səhv addımdır. Hesab edirəm ki, sərəncamla bu qanunun vaxtı uzadılmalıdır. Mənim toxunduğum ikinci məsələ dollar kreditləri ilə bağlı idi. Söhbət əsasən 1,8 milyard manatdan bir az artıq vaxtı keçmiş kreditlərin taleyindən gedir. Konstitusiya Məhkəməsinin qərarında qeyd olundu ki, dollar kreditlərindəki məzənnə ilə ödəməlidirlər. Belə çıxır ki, guya məhkəmə bu qərarlar bankları müdafiə etdi. Xeyr, bankları müdafiə etmədilər, həm əhali, həm banklar çox pis vəziyyətdə qoyuldu. Mən oxudum ki, hakimlərdən biri İsa Nəcəfov hətta bu qərarın əleyhinə səs verib. Ona da öz minnətdarlığımı bildirirəm. Çünki Konstitusiya Məhkəməsi əhali üçün çox əhəmiyyətli bir qərar qəbul etməliydi. Biz uzun müddətdir ki, mən və mənim həmkarım Əli Məsimli bu məsələ ilə əlaqədar müraciətlər etmişik. Əvvəl dollarla olan kreditlərlə bağlı 14 səhi-

dəqiqə banklara vəsaitlər verərək. Biz dedik ki, Mərkəzi Bank qiymətli kağızlar vasitəsilə banklara müəyyən vəsaitlər verə bilər. Banklar müəyyən müddətdə vəsaitdən bazarada istifadə etməklə öz problemlərini həll edə bilərlər, dollarla olan kreditlər də bağlanar. Sonra onlar vəsaiti tədricən qaytararlar. Bu təkliflərimizə də hələlik cavab almamışıq. Şəxsən mən minlərlə müraciət alıram. Bəzən o müraciətlərlə əlaqədar bank rəhbərliyinə, yaxud digər qurumlara müraciət edirəm, insanlara müəyyən güzəştlər edirlər. Amma indi Konstitusiya Məhkəməsi belə bir qərar verməklə çox ciddi problem yaradıb. İnsanların onsuz da bu vəsaiti qaytarmaq imkanları yoxdur. Əgər indiyədək müəyyən qədər vəsaiti banklara qaytarıblarsa, bundan sonra o da mümkün olmayacaq. Çünki artıq dollar kreditləri ilə bağlı qərar verilib. Yəni pis vəziyyət yaranıb. Bu qərarın qəbul olunmasına ehtiyac yox idi.

- *Bəs prezident bu qərarı ləğv edə bilərmi?*

- Niyə edə bilməz? Prezidentin ixtiyarında olan məsələdir. Bu, çox ciddi problemdir. Özü də təkə bank sisteminin, əhalinin problemi deyil, ümumiyyətlə, Azərbaycanın maliyyə bazasının problemidir. İndi düzdür, neftin qiyməti çox yüksəkdir, artıq 85 dolları keçib. Neftin qiyməti bizdə yüksək olanda digər məsələlər, ümumiyyətlə, yaddan çıxır. Sabah neftin qiyməti kəskin aşağı düşəndə biz problemlərlə üz-üzə qala bilərik. Təkə dollar kreditləri ilə bağlı problemi yox, ümumiyyətlə, vaxtı keçmiş kreditlər məsələsini həll etmək lazımdır.

- *Valyutadaşınma məntəqələri ilə bağlı müəmma da qalır...*

- Bəli, o məsələ də həll olunmayıb. Vaxtilə qanun qəbul olunanda 50 min söhbəti var idi, biz ona etiraz etdik, dedik lazım deyil. Qoy insanlar bu məntəqələri açıb işlətsinlər. Amma təəssüf ki, qərar qəbul olundu və insanlar da məntəqələri açmır. Bunun səbəbi nədir? Qanun var, prezidentin sərəncamı var, açılması üçün problem yoxdur. Qonşu Türkiyədə bu məntəqələr bankların daxilində fəaliyyət göstərir. Amma onlar lazım olanda şənbə-bazar da işləyirlər. Bizdə turist axını çox yüksək olduğu üçün bu məsələ ilə bağlı şikayətlər var, ona görə də bu məntəqələrin açılmasına çox böyük ehtiyac var. Özü də təkə paytaxtda yox, bölgələrdə də...

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

K keçmiş SSRİ ölkələrində müxalifət ciddi böhran yaşayırdı. Orta Asiya respublikalarında siyasət meydanında müxalifətçilik ənənəsi demək olar ki, əvvəldən yox səviyyəsində olub. Qırğızıstanı istisna etsək, bu respublikalarda müxalifət adına təşkilatların ən yaxşı halda formal adı var.

Azərbaycanla bağlı danışıq, müxalifətin vəziyyəti göz önündədir. Vaxtilə ictimai, siyasi proseslərə ciddi təsir imkanları olan partiyalar bu gün həmin imkanların cüzi hissəsini saxlaya bilməzlər. Belə vəziyyətə səbəb kimi müxalifət təşkilatlarının və liderlərinin buraxdıqları səhvlər də göstərilir.

Digər postsovet respublikalardakı duruma gəlincə, bu barədə "Yeni Müsavat" a danışan beynəlxalq məsələlər üzrə ekspert Elşən Mustafayev öncə ümumi olaraq bildirdi ki, hər bir ölkə o zaman güclü olur ki, orada güclü müxalifət olur. Təkcə iqtidarın güclü olması ölkənin güclənməsi üçün yetərli ola bilməz. Müxalifət də güclü olmalıdır. Söhbət dövlətçiliyə bağlı müxalifətdən gedir: "Əgər bu müxalifət sıradan çıxarılsa, o zaman onların yerini qaranlıq güclər tutacaq. Eyni zamanda dini radikalara meydan açılacaq. Ona görə də hesab edirəm ki, Azərbaycanda da siyasi partiyalar sistemini heç olmasa 10-15 il öncəki vəziyyətinə qaytarmaq üçün bütün vasitələrdən istifadə olunmalıdır".

Postsovet ölkələrində müxalifət sıradan çıxır-səbəblər

Hansı postsovet respublikasında müxalifət mövcuddur?

E. Mustafayev qeyd etdi ki, postsovet respublikalarında müxalifətin vəziyyətinə nəzər salanda ilk sırada Gürcüstan müxalifəti gəlir. Mixail Sakaşvili hakimiyyəti zamanında qoyulmuş siyasi partiyalara münasibətin təməl prinsiplərini ondan sonrakı hakimiyyət dəyişmə bilməyib: "Onun nəticəsidir ki, bu gün "Gürcü Arzusu" müxalifətin güclü olması səbəbindən prezidentliyə öz namizədini irəli sürmə-

yib və keçmiş xarici işlər naziri Salome Zurabişvilinin namizədliyini dəstəkləyir. Ukraynadakı vəziyyətə xüsusi yer ayırmağa ehtiyac görmürəm. Çünki orada da normal siyasi mübarizə gedir. Ən azından orada son illər baş verən siyasi proseslər Azərbaycan mətbuatında mövzuların önəmli bir hissəsini zəbt etmişdi və bu gün də davam edir. Daha sonra Moldovani göstərə bilərik. Orada siyasi qüvvələr konkret

olaraq iki yere parçalanıb-Rusiya və Avropa meyilli partiyalar. Hazırda Dadonun prezidentliyində rusiyameyllilər hakimiyyətdə olsalar da, müxalifət liderliyini Avropa İttifaqı meyilli xanım Maya Sandu həyata keçirir. Yeri gəlmişkən, xanım Sandu 2 il öncəki prezident seçkilərinin müxalifətdən olan əsas namizədi olub 48% səs yığsa da 52 faiz səs yığan Dadona udub. Ümumiyyətlə, Moldovada siyasi partiyala-

və həbsdən çıxmasına hər vaxt mane olunması buna əyani sübutdur: "Rusiya müxalifətçilik etmək daha çətindir. Vaxtilə dünyanın 2 supergücündən biri olan, SSRİ-nin varisi sayılan Rusiyada Qərbə, xüsusən də ABŞ-a qarşı rəqiblik, hətta bir çox məsələlərdə düşmənçilik baxışları hələ də qalmaqdadır. O səbəbdəndir ki, Rusiya hakimiyyəti bilərəkdən mütəmadi olaraq patriotik təbliğatlara üstünlük verir, baş qaldıran müxalifəti Qərb və ABŞ-la iş birliyində ittiham edərək Rusiyanın maraqlarını satmağa hazır olduqlarını bildirirlər. Məhz bu təbliğat sadəcə insanların əksəriyyətini müxalifət partiyalarına dəstək verməkdən çəkindirir. Sadəcə bizim dövlətlər içində müxalifətin vəziyyətinə görə son yeri Belarus tutur. Orada prezident Aleksandr Lukaşenkoya qarşı müxalifətçilik etmək çox çətin və təhlükəli işdir. İllər öncə orada aktiv müxalifət təşkilatı olsa da onların ölü kəsildi. Bütün bunlara rəğmən az sayda olsa da müxalifət fikirlərini söyləyən, hakimiyyətə qarşı işləyən siyasi güclərin fəaliyyətini seyrək də olsa görmək olur. Amma onların da bir hissəsi həbsxanadadır, azadlıqda qalan hissəsi isə məhdud iş imkanları ilə fəaliyyətdədir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

NATO qoşunları Qazax sərhədinə gəlməyəcək-ekspertlər danışır

Əhəd Məmmədli: "Heç kəs Gürcüstanı NATO-ya qəbul edən deyil"
Elşən Mustafayev: "NATO-nun bölgəyə marağı yoxdur"

NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberq Gürcüstana səfər edəcək. Y. Stoltenberqin səfər çərçivəsində NATO-Gürcüstan birgə hərbi təlimlərində iştirak edəcəyi nəzərdə tutulub.

NATO-nun baş katibinin Gürcüstana səfər edəcəyi barədə yayılan xəbərlərin ardından bu ölkənin quruma üzvlüyü məsələsi yenə aktuallaşıb. Buna səbəb də NATO-Gürcüstan hərbi təlimlərinin son illərdə tez-tez keçirilməsidir. Ekspertlər proseslərin bu şəkildə davamının rəsmi Tiflisin getdikcə NATO yolunu açdığını dilə gətirirlər.

Ekspertlər oktyabrın 28-də Gürcüstanda keçiriləcək prezident seçkilərindən sonra yeni iqtidarın NATO-ya üzvlük prosesini sürətləndirəcəyini bildirirlər. Politoloq Əhəd Məmmədli hesab edir ki, Gürcüstan NATO-ya doğru addımlayır: "Doğrudur, bu yolda irəliləməyə istəyir, "amma"lar isə çoxdur. NATO baş katibindən əvvəl bu yaxınlarda Almaniya kansleri Cənubi Qafqaza səfəri zamanı Gürcüstanda da oldu, bundan əvvəl ABŞ-ın ovaxtkı prezidenti Buş da Tiflisdə olmuşdu. Bunlar çox

mühüm səfərlərdir, amma Buşun səfərindən sonra nələr baş verdiyini hamımız gördük. Rus tankları Tiflisin 20 kilometrliyində dayanmışdılar. Abxaziya və Cənubi Osetiya de-yure itirildi. Heç kəs Cənubi Osetiya, Abxaziya məsələləri həll edilməyənə qədər Gürcüstanı NATO-ya qəbul edən deyil. Prezident seçkilərindən sonra bu proses aktivliyə doğru gedəcək. Yeni hakimiyyət bu prosesi tezləşdirmək istəyəcək, lakin bu məsələlərdə

istəmək kifayət deyil. İşğal olunmuş ərazilər məsələsi həll olunmayana qədər Gürcüstan NATO-ya üzv olan deyil. ABŞ, Britaniya, Fransa, Almaniya balaca Gürcüstana görə Rusiyaya qarşı açıq qarşıdurma müstəvisinə keçən deyillər. Gürcüstanın NATO üzvü olmaq üçün bu ölkəyə ərazi bütövlüyünə güclə qovuşmalıdır və ya da bu ərazilərdən imtina etməlidir. İndiki zamanda bunun heç biri mümkün olmadığı üçün Gürcüstan NATO-ya

üzv olan deyil. Balanslaşdırılmış siyasətə gəldikdə isə Gürcüstan balanslaşmış siyasətdən çoxdan imtina edib və qərbyönlü siyasi vektorunu seçib. Bundan sonra Gürcüstanın yeni iqtidar da qərbyönlü siyasət yürüdəcək".

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev bunları dedi: "Gürcüstan və NATO arasında əməkdaşlıq və sonradan üzvlüklə bağlı danışıqlar Sakaşvilinin prezidentliyi dövrün-

də başlayıb və kifayət qədər irəliləmişdi. Gürcü ordusu NATO standartlarına uyğun silahlandırıldı, birgə təlimlər həyata keçirildi. Nəticə olaraq NATO üzvlüyü hələ də reallaşmayıb. Bir sıra NATO ölkəsi liderlərinin bu prosesin həyata keçməsinin hələ mümkün olmamasını deməsi Gürcüstanın buna hazır olması ilə bağlı deyil, əksinə, bir çox parametrləri ilə buna artıq hazırdırlar. Hesab edirəm ki, ortada siyasi səbəblər mövcuddur. Çünki bu gün qəbul baş versə, bu anlama gələcək ki, Cənubi Qafqaz birmənalı olaraq ABŞ nəzarətinə keçdi. Kremlin etiraf etdiyi kimi, belə hal Rusiyanın milli təhlükəsizliyinə təhlükədir. Sözsüz ki, Rusiya bunun həyata keçməməsi üçün müxtəlif vasitələrdən istifadə edəcək ki, bundan da Gürcüstan zərər görə bilər. Ola bilsin ki, üzvlüyün hələlik rəsmiləşdirilməməsi ilk növbədə Gürcüstanı sonradan yaranacaq problemlərdən sığortalamaq üçün nəzərdə tutulub. Digər tərəfdən, hesab edirəm ki, NATO Baltik respublikalarından sonra Rusiyayı bu şəkildə bazaları ilə halqaya almağı hələlik planlaşdırmır. Onsuz da ABŞ-ın, NATO-nun Gürcüstanla hərbi sahədə ikitərəfli əlaqələri, yardımları mövcuddur. Hətta məhdud sayda olsa da hərbi kontingenti də var. Yeni üzv olmaqla rəsmi şəkildə hərbi bazaların yaranma bilməsindən söhbət gəlməz, Abxaziya və Cənubi Osetiya problemləri ortada ikən, eyni zamanda Yaxın Şərqdə Rusiya ilə aralarında gərginlik varkən və orada işi bitirmədən Cənubi Qafqazda Rusiya ilə növbəti gərginlik ocağının yaranması maraqlarına ziddir. Bütün bunlar o demək deyil ki, NATO-nun bölgəyə marağı yoxdur. Çox böyük

maraq var və bu maraqlar çərçivəsində işi həyata keçirir. Ancaq söhbət NATO-ya üzvlükdən gəlməyə, yəqin ki, bunu vəziyyətdən asılı olaraq gələcəkdə həyata keçirəcəklər. Gürcüstanda son konstitusiyaya dəyişikliyinə sonra prezident səlahiyyətləri çox məhdudlaşdırılıb və onun ölkənin idarə olunmasında rolunu təmsilçilik səviyyəsində enib. Odur ki, növbəti prezidentin kim olmasının ölkə də aparılan siyasətin gedişatına əl də təsirlər olmayacaq. Bu gün Bidzina İvanuşvili baş nazir olmasa da, lider kimi baş nazirin və digər nazirlərin təyinatında söz sahibidir və ölkənin bütün xarici və daxili siyasətini o formalaşdırır. Baxmayaraq ki, Kremlə yaxın münasibətləri olan siyasətçi kimi qəbul olunur. O, baş nazir olanda da, indi də Gürcüstanın NATO üzvlüyünə qəbul olunması üçün dəfələrlə çağırış edib. Hesab edirəm ki, Gürcüstan üzünü bərdəfəlik Qərbə elə çevirib ki, istiqamətin dəyişdirilməsi İvanuşvili üçün də mümkün deyil görünür. Məhz ona görə bu bəyanatları verməyə məcburdur. Mənə elə gəlir ki, Rusiya Gürcüstanı bərdəfəlik itirdiyi ilə çoxdan barışılıb. Digər tərəfdən, hesab edirəm ki, Ona Gürcüstanı öz yaratdığı hərbi, siyasi ittifaqlara cəlb etmək imkansız görünür və bunu heç istəmir də. Yalnız o ərazidə öz rəqibinin bazalarının olmasına müqavimət göstərir. O səbəbdən ki, Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini tanımaqla gürcü xalqı ilə körpüləri bərdəfəlik yandırır. Bundan sonra heç bir gürcü siyasi lider Rusiya ilə yaxınlaşmaqla bağlı maneələr etməyə cəhd etməz. Çünki bu onun siyasi sonluğu ola bilər".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısı vəzifəsini icra edən Eldar Əzizov oktyabrın 3-də Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinin rəisi Qüdrət Şükürovu işdən qovub. Səbiq rəisin Azərbaycanda istintaqa cəlb edilməsi xəbəri də var. Bildirilir ki, işdən qovulandan sonra Qüdrət Şükürov yaşadığı ünvanı tərk etməmək haqda xəbərdarlıq olunub. Buna baxmayaraq, Qüdrət Şükürovun tələsik ölkəni tərk etməsi xəbəri də yayılıb. Bu haqda virtualaz.org-un yaydığı məlumatda xəbər verilir. Sayt yazır ki, Qüdrət Şükürov "Bakı Lift-Təmir" İstehsalat Birliyində istefa məsələsinin həll edildiyi ümumi yığıncağa gəlməyib, belə ki, hazırda Almaniyadadır.

nin rəisi vəzifəsini Qüdrət Şükürov tuturdu.

Qüdrət Şükürovun bu korrupsiya əməli qızının ikinci dəfə dəbdəbəli toyla əre getməsi xəbərlərindən sonra üzə çıxdı. Şükürovun keçmiş qudası Rəfael Əsgərov onun korrupsiya əməlləri barədə faktları yerli KİV-lərə, xüsusən "Yeni Müsavat"a ötürdü, habelə müxtəlif dövlət orqanlarına yazdı.

Rəfael Əsgərov Qüdrət Şükürovun "otkat"ları haradan, hansı yollarla alması haqda da bilgilərə malikdir. ABŞ-da bu qalmaqallı korrupsiya işi ilə bağlı araşdırmalardan xəbər tutunca böyük korrupsiya cinayəti ilə bağlı şahid qismində ifadə vermək üçün olduqca ciddi addımlar atıb. 1 həftə əvvəl Rəfael Əsgərov ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyinə, Bakı Şəhər İcra Ha-

4 iyunda başladı, 4 oktyabrda bitdi - qısa karyeranın akkordları

Xalid KAZIMLI

İndi çox adamın yadında deyil, əslində bu günlər də ölkə tarixi üçün əlamətdar günlərdədir. 24 il öncə bu günlərdə, ilq-sərin oktyabr ayının əvvəlində ölkəmizin çarxını bir daha tərsinə çevirmək istəyənlər vardı.

Bu adamlardan biri (birincisi demək mümkün deyil) də o vaxtın baş naziri Surət Hüseynov idi.

4 iyundan (1993-cü il) adamın dişində şirə qalmışdı, elə bildirdi ki, 4 oktyabrda da öz qiyam-çevriliş planını həyata keçirə biləcək.

Ancaq dövrən dəyişmişdi, siyasi arenanın vitrini də fərqliydi, daxili də. 1993-cü ildən fərqli olaraq, 1994-cü ildə ona dəstək verəcək siyasi qüvvələr yox idi. Elə qiyama meyilli hərbi qüvvələr də az idi. Əksəriyyət prezident Əliyevin tərəfindəydi.

Üstəlik, bir il əvvəl, oktyabrın 3-də prezident seçilmiş Heydər Əliyev yaşının yetmişində yenidən əldə etdiyi hakimiyyəti "dünənün uşağı"na təhvil vermək fikrində deyildi.

Zatən o, 1993-cü ilin iyun ayının 30-da, ən böyük vəzifəsi ilə yun fabrikinin direktoru (əslində bu da ona çox idi) olmalı olan oğlana məcburiyyət üzündən baş nazir vəzifəsi təklif edəndə hamı bildirdi ki, bu müvəqqəti müttəfiqlikdir.

Surət düşərgəsində də hesab edirdilər ki, gənc baş nazir bir-iki ilə öz əlini daha da gücləndirəcək və AXC-Müsavat tandeminin hakimiyyətini asanlıqla devirdiyi kimi qoca siyasət ustasını da hakimiyyətdən uzaqlaşdıracaq.

Əliyevi çoxdan tanıyanlar isə əksini düşünürdülər, bildirdilər ki, Surətə doğma Gəncədən aralayb Bakıya gətirən gündən onun zəiflətməyə başlayacaq və bir gün onun hərbi-siyasi karyerasına son qoyulacaq.

Ayrıca, dövlət çevrilişinin oktyabra - Əliyevin prezident seçilməsinin birinci ildönümünə salınması göstərirdi ki, Surət hər yeni prezidentə cəmi bir il möhlət tanıyır.

Ancaq elə olmadı. Bir il öncə mətbuat konfranslarında H.Əliyev bir suala cavabında nə desə, həmin suala cavab olaraq öz sözü olmayan, eynən "Heydər Əliyevin dedikləri ilə razıyam" deyə canını qurtaran Hüseynov ikinci qiyam cəhdinin ifşa olunmasından sonra da deyəcək söz tapmırdı, eləcə, "mən bu ölkənin baş naziriyəm, özümə qarşı qiyam edəcəyəmmi" deyirdi.

Öz ələmində o, çox tutarlı arqument tapmışdı. Ancaq hamı bildirdi ki, bəli, sən ölkənin idarə edilməsində üçüncü şəxs ola-ola, beşinci rola salınmışan, formal baş nazirsən və bununla barışmaq istəmərsən, ona görə də ilyarım əvvəlki bədnam "triumf"unu təkrarlamaq istəyirsən.

Çox adam onun bu sözünə heç bir dəyər vermədi, etina etmədi, əvəzində yaddaşlarda S.Hüseynovun qiyam gecəsini necə anlatması barədə gülməli sözləri qaldı: "Bir qismət çörəh yeyirdim..."

Bəs Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Xüsusi İdarənin rəisi, polkovnik Şəmsi Rəhimovun və parlament sədrinin müavini Afiyəddin Cəlilovun qətlə yetirilməsiylə, Rəhim Qaziyev və Baba Nəzərlinin MTN-in təcridxanasından qaçırılmasıyla başlayan qiyam baş tutsaydı, vəziyyət necə olacaqdı?

Bu gün əminliklə demək olar ki, biabırçılıq olacaqdı. Hakimiyyətə heç də bir əvvəl devrilmiş milli demokratik qüvvələr gələ bilməyəcəkdi. Çünki əllərində tərəfdar və fəallardan başqa yətləri resurs yox idi.

Əvəzində qiyamçıların əlində hər şey vardı: yüksək dövlət vəzifələri, bəs qədr pul-para, silah, hər təbəqədən olan tərəfdarlar, xarici dəstək və sair və ilaxır.

Onlar bu dəfə işi şansa buraxmayacaqdılar və "qara polkovnik"lərin qalib gəldiyi bütün ölkələrdə olduğu kimi ilk növbədə siyasi müxalifəti zərərsizləşdirəcəkdilər.

Burada "zərərsizləşdirmək" dedikdə, rəqiblərin fiziki məhvi nəzərdə tutulur. Çünki ən etibarlı zərərsizləşdirmək yolu odur.

Zatən, Surət Hüseynov qiyamdan öncə yavaş-yavaş fəallaşmağa başlayan müxalifətə yenidən hiddətlənməyə başlamışdı və parlamentdə onun ünvanına tənqidlər səsləndirən müxalifətçi deputatlara cavab olaraq demişdi ki, "gərək o vaxt (1993-cü ilin iyunu) sizi Azadlıq meydanında asaydım, gələn-gedən cəmdəyinizə tüpüreydi".

Onda belə bir niyyət vardı. Sadəcə, o vaxt hakimiyyətdə əsas iradə yiyəsi olmadığından 4 oktyabr 1994-cü ildən sonrakı dönməyi gözleməyə üstünlük verməmişdi.

Uzun sözün qısası, 1993-cü ilin iyunu ölkənin dövrünün 180 dərəcə döndərilməsi ilə yadda qalıbsa, 1994-cü ilin 4 oktyabrı da ziyanın yarısından qayıdılan gün kimi əlamətdardır.

İşdən qovulan "baş lift" çiyə həbs təhlükəsi-Almaniyaya qaçıb iddiası

"Bakı Lift-Təmir" İstehsalat Birliyinin işdən çıxarılan səbiq rəisi Qüdrət Şükürovun ölkəni müalicə adı ilə tərk etdiyi deyilir; BLTİB-də yoxlamalar başlayıb və...

Bildirilir ki, Qüdrət Şükürov ürayində yaranmış problemlərlə əlaqədar Almaniyaya müalicəyə yollanıb. Eldar Əzizovun əmri ilə Qüdrət Şükürovun səlahiyyətlərinin müvəqqəti icrası Bakı ŞİH-in Şəhər təsərrüfatı departamentinin başçısı Xalid Ələkbərovə tapşırılıb. Xalid Ələkbərov bildirib ki, tezliklə şəhərin lift təsərrüfatında iri miqyaslı dəyişikliklər baş verəcək və bəkililər buna şəxsən şahid olacaqlar. Yada salaq ki, bu günlərdə BŞİH-in bütün strukturlarında, o cümlədən Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyində yoxlamalar aparılır.

Qüdrət Şükürovun adı illərdir ki, liftlərlə bağlı maxinasialarda və korrupsiyada hallandır. Qüdrət Şükürovun adı ilə bağlı son belə qalmaqallı xəbər ABŞ-dan gəlib. Qüdrət Şükürovun adı ABŞ-ın Xarici Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Aktını pozulması ilə müşayiət olunan korrupsiya cinayətində keçir. Bu ölkənin Qiymətli Kağızlar Komitəsi (SEC) "United Technologies Corporation" şirkətini 13 milyon 400 min dollar cərimələyib. Buna səbəb şirkətin törəmə müəssisəsi olan "Otis Elevator Co." lift istehsalı şirkəti tərəfindən Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinə (SEC-in sənədlərində bu müəssisənin adı "Liftremont" kimi gedir) rüşvət verilməsidir. Bu haqda Azərbaycan mətbuatın, "Yeni Müsavat" qəzetinin 18 sentyabr tarixli sayında (https://musavat.com/news/abs-da-baslan-mis-liftremont-korrupsiya-qalmaqallı-boyudu-sensasion-gelisme_556417.html?d=1) "ABŞ-da başlanmış "Liftremont" korrupsiya qalmaqallı böyüdü - sensasion gəlişmə" sərlövəli yazı dərc olunub. Bundan sonra Azərbaycan vətəndaşı Rəfael Əsgərov bir neçə dövlət qurumu ilə yanaşı ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyinə də müraciət ünvanlayıb. O, müraciətində olduqca ilginç məqamlara toxunub, bu qalmaqallı korrupsiya cinayətinin hərtərəfli araşdırılması üçün ifadə verməyə hazır olduğunu bəyan edib.

Yada salaq ki, SEC-in saytında yer alan məlumatda bildirilir ki, "Otis Elevator Co." Bakının

dövlət balansında olan binaları liftlə təchiz etmək üçün Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinin məmurlarını rüşvətlə ələ alıb. SEC şirkətə qarşı təhqiqatı daxili administrativ sərəncam çərçivəsində aparıb və işin məhkəməyə göndərilməsinə üçün "United Technologies Corporation"a cərimə ödəməyi təklif edib. Şirkət təkliflə razılışıb və 13 milyon 900 min dollar dövlətə ödəyib. Bununla da korrupsiya sxemini üzə çıxaran təhqiqatın nəticələrini qəbul etmiş olub.

SEC-in məlumatında qeyd edilir ki, 2012-ci ildə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti şəhərin ictimai yaşayış binalarının yeni liftlərlə təchiz edilməsinə dair tender elan edib. "Otis Elevator Co." bu tendəri udmaq üçün Bakı Lift Təmir İstehsalat Birliyinin rəhbərliyinə rüşvət verməyə razılışıb. Rüşvətin verilməsi və liftlərin alınması üçün kağız üzərində subpodratçı şirkətlər və vasitəçilər üzərindən qurulmuş sxemdən istifadə olunub. İlk sxem 2012-ci ilin martında "Otis Rusiya" şirkəti tərəfindən liftlərin Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinə birbaşa satışı ilə bağlı olub. Bu sövdələşmənin həcmi 1.8 milyon dollar olub və məbləğin az qala yarısını "şapka" kimi İstehsalat Birliyinin rəhbərliyinə ötürüblər. Eldar Əzizovun məlum qərarına qədər İstehsalat Birliyi-

O, musavat.com-a bildirdirdi ki, 2013-cü ilin aprelində Q.Şükürovun təklifi ilə birlikdə Moskvaya gediblər. Həmin səfərdə Q.Şükürov içki məclisindən sonra Moskvada yaşayan bir erməni ilə əlaqə saxlayıb. Həmin erməni Vardan Avakyan olub: "OTIS" lift zavodunun rəhbərliyində təmsil olunan V.Avakyan Q.Şükürov özünü qeyri-azərbaycanlı kimi təqdim etməklə onunla görüşməyə istədiyini deyib. Növbəti gün isə onunla görüşə gedib. R.Əsgərov yazıb ki, ermənilərin işğal etdiyi Qubadlıdandır və həmin vaxt qudası ilə erməninin görüşünə getməkdən imtina edib. Həmin görüşdən sonrakı günlərdə qudalar Moskvadan İstanbula uçublar. Q.Şükürov qudasına deyib ki, "OTIS" zavodu ilə müqavilə bağlayıb. İstanbula olarkən qudalar ən bahalı yaşayış massivlərindən birinə - "Qoru-Floriya"ya gediblər. Orada Q.Şükürov hər birinin qiyməti 850 min dollar olan iki 4 otaqlı tam təmirli, içində bahalı məbelləri olan mənzil alıb. Mənzillərə görə ödənilən 1 milyon 700 min pulu "OTIS"ın işçisi Andrey adlı şəxs "Qoru-Floriya"ya köçürüb. Sitat: "Bu, mənim gözlerimin qarşısında baş verdi. Mən ümumi söhbətlərdən başa düşdüm ki, həmin pul "otkat"dır".

kimiyətinə və baş prokurora sensasion məktub ünvanlayıb. O, şahid qismində ifadə vermək üçün Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları ilə yanaşı ABŞ-ın müvafiq dövlət qurumlarına da bildiyi və şahidi olduğu böyük korrupsiya qalmaqallı ilə bağlı məlumata verməyə hazır olduğunu bəyan edib.

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı məsələ ilə bağlı Rəfael Əsgərovla əlaqə saxlayıb. R. Əsgərov belə bir müraciət etdiyini təsdiqləyib. Deyib ki, sentyabrın 17-də Azərbaycanın Baş Prokurorluğunda, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətində və ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyində olub, hər 3 ünvanı müvafiq rəsmi müraciətini təqdim edib. Rəfael Əsgərov həmin müraciətində vurğulayırdı ki, Azərbaycan KİV-ləri (musavat.com, virtualaz.org) yazırlar ki, SEC-in rəsmi saytında buna səbəb kimi şirkətin törəmə müəssisəsi olan "Otis Elevator Co." lift istehsalı şirkəti tərəfindən Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinə (SEC-in sənədlərində bu müəssisənin adı "Liftremont" kimi gedir) rüşvət verilməsindən yazıb.

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı məsələ ilə bağlı Qüdrət Şükürovun ailə üzvləri ilə əlaqə saxlayıb. Lakin onlar hər hansı şərh verməyiblər.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV
"Yeni Müsavat"

İqtisadi azadlıq reytingi açıqlandı. Novator.az-ın məlumatına görə, Kanadanın Freyzer İnstitutunun 100-dən çox ölkəni təmsil edən tədqiqatçılarla birgə hazırladığı reyting mərkəzi hökumət qurumlarının say tərkibi, mülkiyyət hüququnun müdafiəsi və məhkəmə azadlığı, pul siyasətinin sərtlik dərəcəsi, xarici ticarət azadlığı, kreditlərin, məşğulluğun və biznesin tənzimlənməsi meyarlarına əsaslanır.

İqtisadi azadlıq reytinginin ilk onluğunda Gürcüstan da var. Bu ölkə 7-ci sırada qərarlaşıb. Ən azad ölkə Honkonqdur. Onu Sinqapur və Yeni Zelandiya, İsveçrə, İrlandiya, ABŞ təqib edir.

Azərbaycan iqtisadi azadlıq reytingində 106-cı yerdə qərarlaşıb. Ermənistan 29-cu, Türkiyə 86-cı, Rusiya 87-ci, İran 130-cudur.

Azərbaycanın siyahıda yerləşdiyi mövqə ölkəmizdə ciddi müzakirələrə səbəb olub. Ekspertlər reytingin ölkəmizə qarşı qərəzli olduğunu bildirdilər. Xüsusilə iqtisadiyyatı bəzi ölkələrdən asılı olan düşmən Ermənistanın sıralamada Azərbaycanın 77 pillə irəlində göstərilməsi ciddi etiraz doğurub. İqtisadiyyatı yox dərəcəsində olan və Rusiyanın yardımı ilə ayaqüstə qalan bir dövlətin ilk 30-luqda olması reytingin obyektivliyinə ciddi şəkildə kölgə salır.

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov Azərbaycanın bu sırada dayanmasının mümkünsüzlüyündən söz açdı: "Bu, heç şübhəsiz qərəzlidir. Azərbaycanın bu gün adçıq edilən göstəricilərə görə bu qədər aşağı yerdə dayanması mümkün deyil. Necə olur ki, dünyanın

İqtisadi azadlıq reytingi açıqlandı - Azərbaycanı qarşı qərəz

Fikrət Yusifov: "Azərbaycanın bu qədər aşağı yerdə dayanması mümkün deyil"
Fəzail Ağamalı: "Nəticənin qərəzli olduğu göz önündədir"

Ən mötəbər maliyyə institutları Azərbaycanın analoji göstəricilərə görə çox mötəbər bir yerlərdə dayandığını bəyan edirlər, ancaq Kanadanın bir institutu bu göstəriciləri bir başqa formada təqdim edir? Son bir neçə ildə Azərbaycan hökuməti biznes mühitinin müntəzəmlişdirilməsi, onun daha əlçatan və şəffaf ol-

masını istiqamətində olduqca mühüm addımlar atıb. Hökumətin bu addımları nə beynəlxalq reyting agentliklərinin, nə də investorların diqqətindən kənar qalmayıb. Ötən il Azərbaycan iqtisadiyyatına 15 milyard dollar investisiya yatırılıb ki, bunun da tən yansı xarici investisiyaların payına düşür. Əgər Azərbaycan

canlıq biznes mühiti Kanadanın Freyzer İnstitutunun bəyan etdiyi bir səviyyədə olsaydı, heç bir xarici investor Azərbaycana bu qədər investisiya qoymazdı və ya bu investisiyaların həcmi Ermənistanla keçən il yatırılan xarici investisiyaların həcmindən çox olmazdı. Məlumat üçün deyək ki, ötən il bu işğalçı ölkəyə yatırılan xarici investisiyaların həcmi cəmi 200 milyon ABŞ dollar səviyyəsində olub. Kanada-

nın Freyzer İnstitutu Azərbaycan iqtisadiyyatına 2017-ci ildə yatırılan 7 milyard dollar xarici sermayə ilə Ermənistan iqtisadiyyatına həmin ildə yatırılan 200 milyon dolları müqayisə edib biznes mühitinin müntəzəmlişdirilməsi hansı ölkədə necə olmasını dəyərləndirirdi, bu, daha doğru olardı. Biznes mühitə ən yaxşı qiyməti verən xarici sermayədarlardır. O da çox yaxşı bilir ki, hansı ölkədə biznes mühiti ne-

cədir".
Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı kifayət qədər sərt danışdı: "Ən azından Ermənistanla müqayisədə bizim çox-çox geridə göstərilməyimiz inandırıcı deyil. Bu baxımdan nəticənin qərəzli olduğu göz önündədir. Buna hansı kriteriyalarla yanaşılır, hansı meyarlar əsas götürülüb, bunlar mənə bəlli deyil. Sadəcə olaraq, əgər Azərbaycan Cənubi Qafqaz ölkələrində istehsal olunan Ümum Daxili Məhsulun 70%-dən yuxarı malikdirsə, digər tərəfdən, Azərbaycan iqtisadi cəhətdən dünyanın inkişaf etməkdə olan ölkələri içərisində müəyyən kriteriyalara görə üçlükdədirsə, uzun illərdən bəri ölkəmizin iqtisadi inkişafı dinamik karakter daşıyır, eyni zamanda Azərbaycanın ən müxtəlif sahələrdə iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi və inkişafı ardıcıl xarakterlə bərabər həm də ölkə prezidentinin siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir, ölkəmizdə iqtisadi karakter daşıyan çoxsaylı forumlar keçirilsə, iqtisadi islahatların aparılması intensiv karakter daşıyır, bu o deməkdir ki, iqtisadi tədqiqatlardan irəli gələn yanaşma kökündən yanlışdır. Azərbaycana qarşı burada qərəzli mövqeyin nümayiş etdirildiyi güzgü kimi aydındır".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan XİN-in "qara siyahısı" - Rusiya vətəndaşları çoxluqdadır

Akif Nağı: "Bircə dəfə üzr istəməklə onların siyahıdan çıxarılması qətiyyətlə düz deyil..."

Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi "Azərbaycan Respublikasının işğal edilmiş ərazilərinə qanunsuz səfər etmiş əcnəbilərin siyahısı"ndakı iki əcnəbinin adını bu siyahıdan çıxarıb. Şərti olaraq "qara siyahı" adlanan siyahıya həmin şəxslər Azərbaycanın icazəsi olmadan işğal olunmuş Qarabağa səfər etdikləri üçün daxil edilmişdir.

Onlardan biri - Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin vətəndaşı, İbrahim Ahmed Mohammed Abdalladır. Bu şəxs Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinə məktubla müraciət edərək, adının "Azərbaycan Respublikasının işğal edilmiş ərazilərinə qanunsuz səfər etmiş əcnəbilərin siyahısı"ndan çıxarılmasını xahiş edib. XİN-dən verilən məlumata görə, məktubunda İbrahim Ahmed Mohammed Abdalla 2017-ci ildə Dağlıq Qarabağa səfər etdiyini bildirib və səfərinin doğuracağı nəticələr barədə məlumatlı olmadığını ifadə edib. O, bu səfərin Azərbaycan Respublikasına və xalqına qarşı heç bir halda hörmətsizlik anlamı daşımadığını vurğulayıb.

İbrahim Ahmed Mohammed

Abdalla Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyü və suverenliyinə və qanunlarına hörmət etdiyini qeyd edərək, sözügedən səfərlə əlaqədar Azərbaycan hökuməti və xalqından üzr istədiyini qeyd edib. Səfərlə əlaqədar təəssüfünü nü ifadə edərək, İbrahim Ahmed Mohammed Abdalla Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə səfərin heç bir halda bu bölgədə yaradılmış qondarma rejimin təşviqinə xidmət etmədiyini ifadə edib. Həmçinin o, gələcəkdə Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərinə səfər etməyəcəyini vurğulayıb, gələcəkdə ölkəmizə səfər etməsi üçün icazə verilməsini xahiş edib.

Onun müraciəti müvafiq qaydada nəzərdən keçirilib və adının arzuolunmaz şəxslər siyahısından çıxarılmasına dair bir neçə gün öncə qərar qəbul edilib.

Əvvəl diləyi yerinə yetirilən ikinci əcnəbi Latviya vətəndaşı, "IMPRO Travels LTD" tur agentliyinin əməkdaşı Harijs Egliensdir. O da Xarici İşlər Nazirliyinə məktubla müraciət edərək, adının "Azərbaycan Respublikasının işğal edilmiş ərazilərinə qa-

nunsuz səfər etmiş əcnəbilərin siyahısı"ndan çıxarılmasını xahiş edib. Məktubunda Harijs Egliens 2015-ci ilin oktyabr ayında Dağlıq Qarabağa səfər etdiyini bildirib və səfərinin doğuracağı nəticələr barədə məlumatlı olmadığını ifadə edib. O, bu səfərin Azərbaycanı və xalqına qarşı heç bir halda hörmətsizlik anlamı daşımadığını vurğulayıb.

H.Egliens Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qanunlarına hörmət etdiyini qeyd edərək, sözügedən səfərlə əlaqədar Azərbaycan hökuməti və xalqından üzr istədiyini qeyd edib.

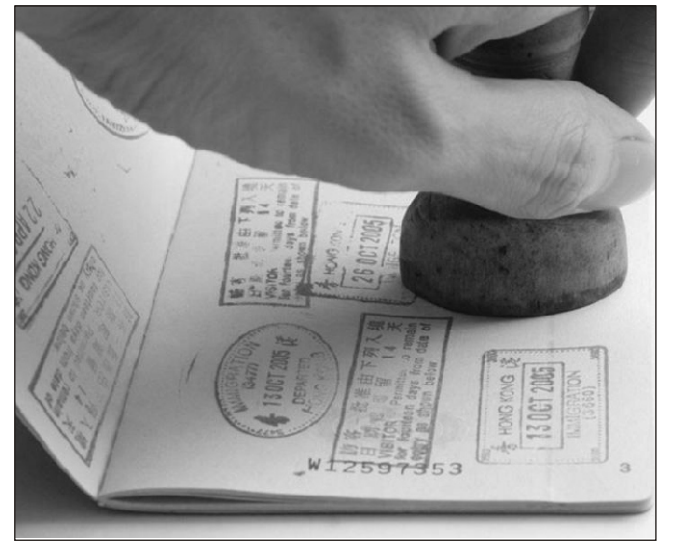
Səfərlə əlaqədar təəssüfünü nü ifadə edərək, H.Egliens Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə səfərin heç bir halda bu bölgədə yaradılmış qondarma rejimin təşviqinə xidmət etmədiyini ifadə edib.

Həmçinin o, gələcəkdə Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərinə səfər etməyəcəyini vurğulayıb. Sonda H.Egliens gələcəkdə ölkəmizə səfər etməsi üçün icazə verilməsini xahiş edib. Onun müraciəti müvafiq qaydada nəzərdən keçirilib və

adının arzuolunmaz şəxslər siyahısından çıxarılmasına dair qərar qəbul edilib.

Qeyd edək ki, hazırda Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin "qara siyahı"nda 600-ə yaxın insanın adı var. 2017-ci ilin dekabrın sonunda XİN siyahıda 600 civarında əcnəbinin adının olduğunu açıqlamışdı. 2018-ci il üçün konkret rəqəm hələ ki açıqlanmayıb. 2017-ci ildə 10-a yaxın şəxs adlarının bu siyahıdan çıxarılması ilə bağlı Azərbaycan tərəfinə müraciət etmişdi. Müraciət edənlərin adı arzuolunmaz şəxslər siyahısından çıxarılmışdı.

Rəqəmlərə nəzər yetirdikdə "Qara siyahı"nın ildən-ilə böyüdüüyü məlum olur. 2015-ci ildə XİN-in rəsmi açıqlamasında "qara siyahı"da 470 nəfərin adının olduğu, 2016-cı ildə siyahıdakıların sayının 529-a çatdığı qeyd edilirdi. 2017-ci ildə isə siyahıda 600-ə yaxın şəxsin adının olduğu açıqlanmışdı. Rəsmi açıqlamada o da bildirilirdi ki, Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə qanunsuz səfər etmiş və bu səbəbdən "qara siyahı"ya adları daxil edilmiş xarici ölkə vətəndaşlarının böyük bir qismi media nümayəndələrinin payına düşür. Siyahıya Minsk Qrupunun həmsədr ölkəsi olan Rusiya vətəndaşları başçılıq edir. İşğal olunmuş Dağlıq Qarabağa ən çox qanunsuz səfər

etmiş xarici ölkə vətəndaşları Rusiyadan olanlardır. Siyahıda nəbətli yerləri ABŞ, Almaniya, İtaliya, Fransa və digər ölkələr tutur. Azərbaycana gəlişi yasaqlanan şəxslər arasında müxtəlif ölkələrdən olan siyahıya daxil olan şəxslər, şair, yazıçı, heykəltəraş, musiqçi də var.

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı Xarici İşlər Nazirliyinin Dağlıq Qarabağa və Azərbaycanın digər işğal olunmuş bölgələrinə qanunsuz səfər edən şəxslərin adlarını "qara siyahı"ya daxil etməsini, onların Azərbaycanı buraxılmasına yasaqlı addım olduğunu, lakin bircə dəfə üzrə xalqına görə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü pozmuş adamların qara siyahıdan çıxarılmasının düzgün olmadığını bildirdi: "Nazirliyin Azərbaycan qanunlarını pozmuş bu cür şəxsləri bircə dəfə üzr istəyəndən sonra siyahıdan çıxarması qətiyyətlə düz deyil. Belə çıxır ki, böyük bir qanunsuzluğa yol verəcəksən, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü pozacaqsan, sonra da bir dəfə üzr

məktubu ilə məsələni həll edəcəksən?! Hər dəfə kimsə üzr istəyir, o saat da onu bağışlayırlar. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə hörmətsizlik etmiş şəxs bununla cinayət törədir. Cinayətkarı bu cür adi bir üzrxahlıqla başlamaq böyük yanlışlıqdır. O cür adamlara qarşı axıra qədər sərt mövqə sərgilənməlidir. Çünki bu cür yumşaq münasibət digərlərinə də eyni addımı atmağa şirnikləndirir. Elə sərt mövqə olmalıdır ki, bir də heç kəs cəsarət edib həmin addımı atmasın. Ən azından, belə bir qayda və şərt rəsmiləşdirilməlidir ki, hətta üzr istənilsə belə üzr istəyənlər şəxsin, məsələn, 3 il ərzində Azərbaycan ərazisinə buraxılması qadağandır, üç il sonra qadağa qüvvədən düşəcək. Bu, həm də bir sınaq müddəti ola bilər.

Hər kəs bilməlidir ki, Ermənistanın yalanlarına uyub Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə səfər etməklə hüquqi məsuliyyət daşıyır və məsuliyyətdən yaxa qurtarmaq elə də asan deyil".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Xəbər verdiyimiz kimi, deputat Fazil Mustafa Azərbaycanda ali məktəblərin sayının azaldılmasını təklif edib. Deputat qeyd edib ki, universitetlərin çoxunu birləşdirmək lazımdır: "Azərbaycanda bu qədər ali məktəbə, universitetə nə ehtiyac var? Onların çoxunu birləşdirmək lazımdır. Əgər bu ali məktəblər, sadəcə, diplom almaq, diplom vermək üçün olacaqsın, o zaman nə təhsildən, nə də savaddan danışmağa dəyər. Bunlara son qoyulmalıdır".

Kamran Əsədov:
"Universitetlərin sayı ilə yox, keyfiyyəti ilə bağlı problem var"

Təhsil eksperti Kamran Əsədov bizə açıqlamasında qeyd edib ki, Azərbaycanda təhsilli vətəndaşlar ümumi vətəndaşların 17 faizini təşkil edir: "Universitetlərin sayının çox olmasında problem yoxdur. Problem onların paytaxtda yerləşməsi ilə bağlıdır. Universitetlər regionlara köçürülməlidir. Ali məktəblər çox olsa da, keyfiyyətli təhsil verə bilmirlər. Problem kəmiyyətdə yox, keyfiyyətdədir. Bu gün Azərbaycanda universitetlər məzunlar buraxırlar. Amma onların keyfiyyəti ilə bağlı problemlər var. Müəllimlərimiz hələ də 20-ci əsrin 80-90-cı illərindədir, öz üzərində işləmir, yeniliklərə açıq deyil, müasir texnologiyaları tətbiq etməyib. Bundan başqa, onlar keyfiyyətli təhsil vermədiyinə görə də dünya reytingində yer almayıblar. Azərbaycan universitetlərinə xaricdən gəlmirlər. Türkiyənin 168 universitetinə 850 min nəfər xarici tələbə oxumağa gəlir. Sinqapurda bu rəqəm 80 min xarici tələbədir. Amerikaya gələn tələbələrə sayı isə 10 milyon nəfərdir".

Müəssisəmiz dedi ki, universitetlərin səviyyəsi orada oxuyan xarici tələbələrə sayı ilə müəyyən edilir. Ekspert müqayisə xarakterli bəzi rəqəmləri də təqdim etdi. Onun dediyinə görə, Azərbaycandan Gürcüstana ali təhsil almaq üçün gedən tələbələrin sayı 2500, Gürcüstandan Azərbaycana gələn tələbələrin sayı isə 14 nəfərdir. Təkcə Türkiyədə oxuyan azərbaycanlı tələbələrin sayı 15 min nəfər olduğu halda, Türkiyədən ali təhsil üçün Azərbaycana gələn 340 nəfərdən artıq deyir. K.Əsədov bildirdi ki, universitetlərin sayı ilə bağlı hər hansı problem yoxdur. Müəssisəmizin fikrincə, bu gün ölkədə iş problemi yox, keyfiyyətli işçi problemi var: "Universitetlərin sayı çoxalsa, kadrlar da çoxalacaq. Həm də təhsil

Azərbaycanda universitetlərin sayı azaldılsın, ya yox?

Ekspertlər say məsələsində problem görmür, amma....

təkcə diplom deyil ki. Təhsil həm də mədəniyyətdir, səviyyədir, əxlaqdır".

Ali məktəblər birləşdirilsin - bu təklif daha çox yayılıb

Zaman-zaman Azərbaycanda ali təhsil müəssisələrinin birləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər səsləndirilir. Amma ekspertlər bunun mənfi nəticələrinin ola biləcəyini deyir. Son zamanlar dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarının birləşdirilməsi maliyyə problemi ilə izah olunur.

Bir neçə il öncə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə birləşdirilib.

Həmçinin Müəllimlər İnstitutunun bir neçə filialı bağlanıb. Mingəçevir Müəllimlər İnstitutu ilə Mingəçevir Politeknik İnstitutu Mingəçevir Dövlət Universiteti adı altında birləşdirilib. Rabitə və Nəqliyyat Kolleci Texniki Universitetin nəzdinə, Maliyyə İqtisad Kolleci isə Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdinə verildi.

Ekspertlər bildirir ki, xarici dövlətlərdə xüsusilə Avropada ali təhsil müəssisələri arasında rəqabət olduğu üçün demək olar ki, bu təcrübə həyata keçirilmir. Xarici universitetlərdə bir-birini təkrarlayan ixtisaslar var. Amma həmin universitetlər daha savadlı kadr yetişdirmək üçün rəqabətə girirlər. Həmçinin Azərbaycandan fərqli olaraq Türkiyədə universitetlər texniki, təbiət, humanitar elmlər

üzrə ixtisaslaşmış. Bundan başqa Oksford, Kembric və digər universitetlərdə Nobel mükafatı laureatı müəllimlərin çalışması ilə reytinglərdə birinciliyi əldə edirlər.

Baş nazirin müavini əksini təklif edir: "Özəl məktəblər artırılmalıdır"

"Azərbaycanda özəl məktəblər şəbəkəsini artırmaq lazımdır. Məhz bununla yuxarı təhsil pillələrində əlçatanlığın artırılması mümkün olar". Bunu isə bir neçə ay bundan öncə baş nazirin müavini Əli Əhmədov Təhsil Nazirliyinin hesabat tədbirində deyib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda təhsil iqtisadiyyatın inkişafına, dövlətin iqtisadi gücünün artmasına kömək etməlidir: "Bunlara necə nail olunmalıdır? Təhsil universal sahədir. Təhsil sahəsinin inkişafını yalnız təhsil qurumlarından gözləmək lazım deyil. Cəmiyyətin təhsilə olan münasibəti dəyişməlidir. Dövlətin təhsilə olan diqqət və qayğısının artmasına ehtiyac var. Dövlətin qarşısına qoyduğu əsas məsələ də təhsilin inkişaf etdirilməsidir".

Ə.Əhmədov bildirib ki, diaqnostik qiymətləndirilmə nəticəsində müəllimlərin maaşı artıb: "Maaşın artırılması müəllimlərin nüfuzunun artmasına təsir edir. Təhsilin cəmiyyət üçün dəyər kimi nüfuzunun artırılması vacibdir".

Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda orta təhsil əlçatanlıq baxımından təmin

edilib: "Yuxarı təhsil səviyyələrinin də əlçatanlığının artırılmasına ehtiyac var. Azərbaycan əhalisinin 1,3 faizi tələbədir".

Baş nazirin müavini qeyd edib ki, Azərbaycanda universitetlərə sərbəstliyin verilməsi sahəsində cəsarətli addımlar atılmalıdır.

Ə.Əhmədovun sözlərinə görə, son illər Azərbaycanda təhsil islahatları dərinləşməkdə davam edir və bu istiqamətdə görülən işlər öz bəhrəsini verir: "Azərbaycanda dərin islahatlar həyata keçirilir - iqtisadiyyatdan tutmuş digər sahələrə kimi. Biz həyatımızı islahatlardan kənarda təsəvvür etmirik. Təhsil sferası da islahatlar məfhumundan kənarda qala bilməz. İqtisadiyyatla, təhsillə bağlı hədəflərimiz tamamilə aydındır".

750-ci yerdəki Xəzər Universiteti, ya 801-1000-ci yerdəki BDU?

Böyük Britaniyanın "Quacquarelli Symonds" şirkəti 2018-ci il üçün dünya universitetlərinin reytingini açıqlayıb. Azərbaycandan bura iki universitet düşüb. Xəzər Universiteti 701-750-ci, Bakı Dövlət Universiteti isə 801-1000-ci yerləri bölüşdürür.

Bakı Dövlət Universiteti ötən illə müqayisədə 100 pillə geriləyib, Xəzər Universiteti isə yerini qoruya bilib. Ermənistanla Gürcüstan siyahıda yer ala bilməyib. Xəzər

Universitetinin rektoru Hamlet İsaخانlı AzadlıqRadiosuna müsahibəsində deyib ki, bu yeri özləri üçün uğur sayır. Rektor reytingi tərtib edənlərin seçim meyarları haqda bunları deyir: "Məsələn, onlar necə edirlər. Akademik nüfuza əsaslanırlar. Bu nə deməkdir?! Əvvəlcə sizin yaxşı jurnallarda çap olunan məqalələrin sayına baxırlar. Bir də dünyadakı təhsil üzrə mütəxəssislərə müraciət edirlər ki, universitetləri sıraya düzsün. Daha sonra işəgötürənlərdən soruşurlar ki, siz bu universitetlərdən nə qədər razısınız".

Hamlet İsaخانlının sözlərinə görə, Azərbaycandakı universitetlərin əksəriyyəti-

edib. Siyahıda Türkiyədən də beş universitetin adı var. 980 universitetin yer aldığı siyahının başında İngiltərədəki Oksford Universiteti yer alır. Türkiyədən ilk 300-ə girən tək universitet isə İstanbuldakı Koç Universiteti olub. "Times Higher Education" jurnalı bu siyahını tərtib edərkən ali təhsil müəssisələrinin elmi araşdırmalarını, beynəlxalq fəaliyyət və statuslarını, gəlirlərindəki artımları, eləcə də keçən il siyahıda hansı yeri tutduqlarını nəzərə alır.

Sabancı və Bilkent Universitetləri ilk 400-də yer aldığı halda, Atılım və Boğaziçi Universitetləri də ilk 500-də yer alıb.

İndi isə keçək siyahıya.

Jurnalın siyahısındakı ən yaxşı 20 universitetin adı aşağıdakı kimidir:

1. Oxford University (İngiltərə)
2. Cambridge University (İngiltərə)
3. California Institute of Technology (ABŞ)
4. Stanford University (ABŞ)
5. Massachusetts Institute of Technology (ABŞ)
6. Harvard University (ABŞ)
7. Princeton University (ABŞ)
8. Imperial College London (ABŞ)
9. University of Chicago (ABŞ)
10. ETH Zurich - Swiss Federal Institute of Technology (İsveçrə)
11. University of Pennsylvania (ABŞ)
12. Yale University (ABŞ)
13. Johns Hopkins University (ABŞ)
14. Columbia University (ABŞ)
15. University of California, Los Angeles (ABŞ)
16. University College London (İngiltərə)
17. Duke University (ABŞ)
18. University of California, Berkeley (ABŞ)
19. Cornell University (ABŞ)
20. Northwestern University (ABŞ)

Gördüyünüz kimi, siyahıda Azərbaycan ali məktəblərindən birinin də adı yoxdur. Amma bütün hallarda ekspertlər və rəqəmlər onların sayının azaldılması yox, təhsil keyfiyyətinin artırılması ilə bağlı təkliflər səsləndirirlər. Təkliflərin reallığa çevrilib-çevrilməyəcəyini isə gələcək göstərəcək.

□ Sevinc TELMANQIZI,
"Yeni Məsavət"

Ermənistanda parlament seçkiləri öncəsi yaşanan gərginlik səngimir. Baş nazir Nikol Paşinyanın gələn ilin may ayında keçiriləcəyi gözlənilən seçkiləri bu ilin dekabrında keçirmək niyyətini əngəlləmək istəyən Serj Sərkisyan və Robert Köçəryan tərəfdarları, həmçinin onların mövqeyini müdafiə edən qüvvələr açıq şəkildə hücumla keçiblər.

N.Paşinyan isə əmindir ki, İrəvan şəhər meriyyəsinə keçirdiyi seçki-testindən sonra parlament seçkilərini reallaşdırıb mandatların mütləq əksəriyyətini əlində cəmləməyə, onun hakimiyyəti uzun çəkməyəcək. Odur ki, müxalifətin müqavimətini qırmaq üçün xalq etirazlarından istifadə etməkdə davam edir. Şübhə yox ki, Paşinyanın Rusiya ilə münasibətlərindəki soyuqluq da onun əleyhdarlarına əlavə stimula verib. Düzdür, hələlik Moskva baş verənlərə hər hansı reaksiya vermir və sadəcə, prosesləri müşahidə edir. Ancaq aydın məsələdir ki, Paşinyanın Rusiyaya meydan oxumaq cəhdlərinin ona baha başa gələcəyi barədə hələ aylar öncə səslənən proqnozlar boşuna deyildi. Hətta yay aylarında bəzi rus politoloqlar payızda Paşinyan hökumətinin devriləcəyi anonsunu vermişdilər.

Bəlkə də müxalifətin parlamentdəki qiyamı elə hökuməti devirmə planının tərkib hissəsidir. Hər halda, Paşinyan hökumətinin əsas fiqurlarının telefon danışqlarının izlənilməsi və internetdə yayılmasından tutmuş, parlamentdə baş nazirin əl-qolunu bağlayan qanunun qəbulunadək, baş verənlərin vahid mərkəzdən idarə olunduğunu demək üçün kifayət qədər əsaslar var. Qeyd edək ki, Ermənistan parlamenti "Milli Məclisin rəqlamenti haqqında" qanuna düzəlişlər edilməsi barədə qalmaqallı qanun layihəsini ikinci oxunuşda qəbul edib. Qanun layihəsi baş nazir ikinci dəfə seçilməli olduqda və səsvərmə günü prosesi çətinləşdirəcək hər hansı vəziyyət yaranıqda (məsələn, Milli Məclisin fəaliyyəti dayandırıldıqda) parlamentin ləğv edilməsinin qarşısını almağı nəzərdə tutur. Serj Sərkisyanın rəhbərlik etdiyi Respublika Partiyasının parlamentdəki təmsilçiləri eks-prezidentdən təlimatlar aldıqdan sonra hərəkatə keçiblər. Bu qərarın qəbulundan qabaq Sərkisyan partiyasının toplantısını keçirmişdi. İndi Sərkisyan-Köçəryan cütüylü var qüvvəsini işə salaraq, Paşinyanın parlamenti ələ keçirməsinə qarşı çalışırlar. Onlar may ayında keçirilməli olan parlament seçkilərinin bu ilin dekabrında keçirilməsi ilə bağlı planı pozmaq üçün çalışırlar.

Məsələ burasındadır ki,

Paşinyan rəqiblərini 2018-ci ilin 1 mart cinayətləri ilə vurmaq planı qurmuşdu. Ancaq bu günə kimi barəsində cinayət işi qaldırılan Yuri Xaçaturovdan tutmuş, Robert Köçəryan və Serj Sərkisyan qədər heç kəsi həbs edə bilmir. Üstəlik, Y.Xaçaturovun başqa bir erməni generala əvəzlənməsi təşəbbüsü də KTMT-də ciddiyyə alınır.

Ancaq N.Paşinyan da özünü "bərəkət qoz" kimi göstərməkdə davam edir. "Yeni Müsavat"ın erməni mənbələrinə istinadən verdiyi məlumata görə, o, parlamentdəki çıxışında bildirib ki, əgər Respublika Partiyası növbədənənar seçkilərdə iştirak etmək istəmirsə, demək, partiya seçkilərdə iştirak etməyəcək. Bununla da baş nazir xəbərdarlıq edib ki, Sərkisyanın partiyası seçkidə iştirak etmək istəmirsə, öz işidir. Beləcə, onların əhəmiyyətini heçə endirməyə çalışıb. Amma Qarabağ klanının əlində kifayət qədər resursların olduğu hər kəsə bellidir. Üstəlik, bu cinayətkar qüvvələr erməni diasporunda da dayaqalara malikdir, həmçinin Rusiyadakı ayrı-ayrı dairələrlə əlaqələri var. Deməli, Paşinyan üçün məsələlərin bitdiyini demək olmaz.

Ermənistan hökumətinin 4 oktyabr tarixli iclasında "Daşnaksütyun" və "Çiçəklənən Ermənistan" partiyalarını təmsil edən beş qubernatorun vəzifələrindən azad edilməsi barədə qərar qəbul olunub. Virtualaz.org "Sputnik Ermənistan" a istinadən xəbər verir ki, Paşinyan qubernatorlara və keçmiş nazirlərə görülmüş işə görə minnətdarlığını bildirib və ən xoş arzularını çatdırıb.

"Dövlət çevrilişi nəticəsində hakimiyyətə gələn Nikol Paşinyan öz mövqelərini möhkəmləndirməyə çalışır. Hazırda Ermənistan parlamentində keçmiş hakimiyyətin nümayəndələri geniş təmsil olunub. Bu isə Paşinyanın hərəkatlarını məhdudlaşdırır". Bu sözləri "REAL" TV-yə açıqlamasında rusiyalı politoloq Gevork Mirzayan deyib.

"Hazırda Erməni hakimiyyəti keçid mərhələsindədir. Paşinyana istədiyi islahatları keçirmək üçün parlament tərəfindən dəstək tələb olunur, ancaq hazırda Paşinyanın siyasi tərəfdaşları parlamentdə az saydadır. Parlamentdə çoxluq təşkil etmək üçün seçkilər keçirilməlidir, seçkilər isə gələn il

gərcəkləşdiriləcək. Məhz bu səbəbdən Paşinyan hədəflərinə çatmaq üçün etiraz və mitinqlər üsulunu seçib. O, "küçə" siyasəti ilə hakimiyyətdə mövqelərini bərkitməyə çalışır. Ola bilər ki, Paşinyanın vəziyyətində onun atdığı addımlar məntiqə uyğundur. Ümumilikdə, "küçə demokratiyası" pis nəticələyə bilər. Xalq sözü aksiyalar və mitinqlər vasitəsilə

naqların davranışlarının əslində gözlənilən olduğunu qeyd edib. Serj Sərkisyanın partiyası, zətən, indiki iqtidara qarşı qatı müxalifətdədir. Yeni hökumətdə nazirləri olan daşnakların əsl siması isə ay öncə, Robert Köçəryanın həbsi gedişində üzə çıxıb.

Burada 3-cü qüvvənin, iş adamı Qaqik Sarukyan və onun eyni adlı blokunun fəaliyyəti

dən sonra aktivləşiblər. Deməli, belə nəticə çıxarmaq olar ki, Rusiya tərəfindən müəyyən təlimat verilib. Paşinyan başa düşür ki, onun yeganə ümid yeri məhz mitinqdir. Lakin onları da tam şəkildə razı salmaq lazımdır ki, qələbə çalınsa, söz verdiyi islahatları həyata keçirə bilər. Bu gün Qərbin maliyyəyə yardımı da hələ ki söz ola bilər, çünki iqtisadi islahat-

gün təbii ki, Rusiya birbaşa bu proseslərə müdaxilə etməsə də, prosesləri nəzarətdə saxlayır. Onun ən mühüm tərəfdarları da Qarabağ klanının üzvləridir. Bu gərginlik mütləq davam edəcək və bütün tərəflər ortaqlar bir məxrəcə gəlməyələri siyasi vəziyyəti dəyişə bilər".

Bu arada çətin vəziyyətə düşməsinə baxmayaraq, Paşinyanın diqqəti "xarici düş-

Ermənistanda seçki öncəsi

qan tökülə bilər

Qarabağ nisbi atəşkəsinə nail olan Paşinyan öz ölkəsində "atəş altına" düşüb; əks-inqilabçıların revanşı İrəvanı qan gölünə döndərə bilər; **politoloq:** "Rusiya birbaşa müdaxilə etməsə də, prosesləri nəzarətdə saxlayır..."

həll olunmamalıdır, bunun üçün parlament var və orada sivil şəkildə danışqlar aparılmalıdır", - deyir Mirzayan bildirir.

İrəvanda keçirilən meriya seçkiləri öncəsi Nikol Paşinyan dəfələrlə serj Sərkisyanı və Robert Köçəryanı "siyasi meyit" adlandırmışdı.

Parlamentin son növbədənənar iclasında və parlament vaxtından əvvəl buraxılmasını əngəlləyən qanunvericilik aktının qəbul edilməsindən sonra isə baş nazir artıq "əks-inqilab təhlükəsindən" danışmağa başlayıb. **Musavat.com** bu barədə yazısında bildirir. "Paşinyan bununla Ermənistanda revanşist güclərin mövcudluğunu etiraf etmiş olub. Çünki 70 deputat, sadəcə, Ara Babloyan və Vaqram Bağdasaryanın cəhdləri ilə bir yerə təsadüfən yığılıb bu cür hərəkat edə bilməzdilər", - 1-ci informasiya saytının analitiki Sərkis Artsruni yazıb.

Müəllif Ermənistan Respublika Partiyasının və daş-

nyeti diqqət cəlb edir. Hələ sentyabr ayında Tsarukyan Köçəryanla əməkdaşlığın gündəmlərində olmadığını bəyan etmişdi. Hətta o, daha da irəli gedərək 2008-ci il 1 mart hadisələrində iştirakı ilə bağlı suallara cavab olaraq bu cinayətdə əli olan şəxslərin hər kəsin gözü önündə asılmalı olduğunu söyləmişdi. Göründüyü kimi, Ermənistanda anti-Paşinyan qruplaşmalar bir araya gəlir. Hətta Köçəryan Sərkisyanla əməkdaşlığının olmadığını son aylarda demişdi. Amma şübhəsiz ki, təhlükə onları birləşdirəcək.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat" a açıqlamasında Ermənistanda vəziyyətin dramatikliyinə diqqət çəkdi: "Paşinyan, necə deyirlər, "vabank" gedir. Çünki onun başqa yolu qalmır. Demək olar ki, parlamentdə olan istər respublikaçılar, daşnaklar və Tsarukyan bloku tam şəkildə özlərini Paşinyana müxalif kimi aparırlar. Zənnimcə, həmin müxalif qüvvələr məhz Düşənbə görüşün-

lar üçün nəzərdə tutulan maliyyə dəstəyi əvvəlcə siyasi islahatları keçməlidir".

Politoloq əlavə etdi ki, bu mərhələdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsində də irəliləyiş yoxdur: "Paşinyan çalışır ki, dekabrda seçkilər keçirilsin. Şərti isə budur ki, istefa versə belə, səlahiyyətlərini saxlayacaq. Müxalif qüvvələr isə öz alternativ namizədlərini irəli sürümlər və Paşinyanın iflasından sonra, yeni gələn il seçkilərə getmək istəyirlər. Paşinyan da bilir ki, nə qədər qubernatorlar və bəzi nazirlər müxalif təmsilçiləridirlər, onun yerlərdə qələbə çalmaq şansı çox azdır. Buna görə də prezidentdən onları işdən azad edilməsini və təbii ki, prezidentin də onu dəstəkləməsinə istəyir və müəyyən qədər buna nail olub. Parlament isə istefaya getmir və Paşinyanın yeganə yolu yenə də mitinqdəki tərəfdarlarıdır".

A.Nağıyev Kremlin məsələlərə təsir imkanlarından danışarkən bunları bildirdi: "Bu

mənə" yönəlmək cəhdləri də müşahidə olunur. "Azərbaycan heç vaxt KTMT-yə üzv, hətta müşahidəçi kimi də, olmayacaq - Ermənistan buna imkan verməz" (Virtualaz.org). Bunu o, parlamentdə "Hökumət saati"nda Respublika Partiyasından deputat Armen Aşotyanın sualına cavab verərək deyib. Paşinyan qeyd edib ki, KTMT-yə yeni ölkələrin daxil olması konsensusla həll edilir və Azərbaycanın bu təşkilata daxil olması ilə bağlı məsələdə Ermənistanın mövqeyi haqda danışmaq artıqdır. "Ermənistan heç vaxt razılaşmayacaq ki, Azərbaycan bizim üçün əsas hərbi-siyasi təşkilatda üzv və ya hətta müşahidəçi olsun" - Paşinyan bildirib. O əlavə edib ki, Azərbaycanın KTMT-yə inteqrasiyası haqda istənilən danışıqların heç bir əsası yoxdur.

Əslində Azərbaycan heç vaxt Ermənistanla eyni hərbi blokda təmsil olmaq niyyətini bəyan etməyib. Bu mənada erməni baş nazirin "imkan vermərik" açıqlaması absurd görünür. Digər tərəfdən, Paşinyanın Düşənbədəki razılıqlardan sonra yenidən Azərbaycanla bağlı sərt ritorika ilə danışmaq cəhdi, heç şübhəsiz, onun daxiləki çıxılmaz durumundan irəli gəlir. Paşinyana təmas xəttində sakitlik həm təhlükəlidir, həm də atəşkəsin pozulması onun diqqətə daxiləki proseslərdən yayındırmaq üçün yeganə çıxış yoludur.

A.Nağıyev də qəzetimizə bildirdi ki, Paşinyan hansısa faktlara söykəndiyini açıqlamır: "Zənnimcə, Azərbaycan da hələ bununla bağlı bir rəsmi mövqeyə ortaya qoymayıb. Bu, Paşinyanın siyasi bəyanatlarından başqa yeni bir şey deyil".

Bu arada bəzi erməni analitiklər "Çiçəklənən Ermənistan"ın nəzarət paketinin Köçəryanın da əlində olduğunu iddia edirlər. İddialar var ki, əgər Paşinyandan sonra parlament özünü buraxmasa, Köçəryan üçün baş nazir olmaq üçün fürsət yarana bilər. Bu isə Ermənistanda qanı qaçılmaz edəcək. Yeri gəlmişkən, Sərkisyan yazda Paşinyanla görüşərkən ona 2008-ci ilin 1 martını xatırlatmışdı. Yeni köhnələr dinc yolla yox, silahla qayıtmaq istəyəcəklər şübhəsiz ki. Onların 1 mart təcrübəsi var...

Bahalı neft yeni böhran yarada bilər

İlham Şaban: "Yüksək qiymət Azərbaycan kimi ölkələr üçün də əlverişli sayılmır"

Dünya bazarında "Brent" markalı neft son 4 ilin yeni qiymət rekordlarını təzələməkdədir. Belə ki, dünən birjalarda dekabrın 18-i tarixinə bağlanan müqavilələrdə qiyməti 86,25 dollar olub.

Neft Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban hesab edir ki, bu qiymət sıçrayışının bir neçə mühüm səbəbi var: "Əvvəla, ABŞ-la İran arasındakı gərginlik artıq hüquqi müstəviyə keçdi. İkincisi, məlum oldu ki, sentyabrda ABŞ faktiki olaraq Çinə neft satmaqdan imtina edib".

Maraqlıdır ki, dünya bazarında qiymətin yüksək olması nəinki istehlakçıları, heç istehsalçıları da qane etmir. Belə ki, neftin ən böyük istehlakçısı, həm də istehsalçılarından biri olan ABŞ bu məhsulun qiymətinin hədsiz yüksək olmasından məmnun deyil. Bu ölkənin prezidenti Donald Tramp dəfələrlə qiymətlərin aşağı salınması üçün OPEK-ə müraciət edib. Hətta son günlərdə əsas neft hasilatçılarından olan Səudiyyə Ərəbistanı kralını ciddi şəkildə tənqid edib.

Daha bir böyük neft hasilatçısı olan Rusiyanın prezidenti Vladimir Putin bildirib ki, dünya bazarında neftin qiymətinin 60-65 dollar olması onun ölkəsini tam qane edir.

İ.Şabanın fikrinə, həqiqətdən də hazırda istehlak bazarı, həm də hasilatçılar üçün 65 dollar "qızıl orta qiymətidir": "Çünki neftin bahalı qiyməti fəsadlara yol açır: 1) dünyada ona tələbat arzu olunan səviyyədə olmur; 2) bahalı neft olan zaman istehlakçılar böyük məbləğdə investisiyaları alternativ enerji mənbələrinə və yanacaq alternativ olan maşın və mexanizmlərin, texnologiyaların yaradılmasına və böyük istehlakçı kütləsi üçün əlçatan olmasına çalışırlar; 3) neftin bahalı dövrü heç zaman uzunmüddətli olmur və sonrakı mərhələsi tarix boyu həmişə kəskin ucuzlaşma ilə müşahidə olunub ki, bu da iqtisadiyyatı neftdən asılı olan ölkələr üçün daim şok effekti yaradır; 4) bahalı neft iri gəlirlər deməkdir - bu isə institusional nəzarət mexanizmi olmayan ölkələrin iqtisadiyyatında neft gəlirlərindən bəhrələnmək əmsalını aşağı salan göstəricidir. Neftin ucuz dövründə belə ölkələrdə gəlirlərdən daha effektiv istifadə etməyə çalışırlar; 5) bahalı neft dünya bazarlarında neft avadanlığı və servis qiymətlərini neftin artan qiymətindən daha çox artımına gətirir. Texnoloji şirkətlər isə faktiki olaraq ABŞ və Qərb şirkətləridir - ona görə də üçüncü dünya ölkələrinin, hansılar ki, əsasən hasilatçı ölkələr sırasındadırlar - mənfəətləri əslində böyük olmur".

Azərbaycana gəlinə, belə bahalı qiymətlər fonunda ölkəmizin neftdən gəlirləri də sürətlə artır: "Neft Fondu gəlirlərlə bağlı ilin əvvəlindən olan məlumatı açıqlayıb. Onu təhlil edib gördüm ki, sentyabr ayında ancaq "Azəri-Çıraq-Günəşli" layihəsindən (həmçinin "Şahdəniz" kondensatının mənfəət payından) Neft Fonduna mənfəət şəklində 745 milyon dollar vəsait daxil olub. 8 ayda AÇG-dən gələn mənfəət isə 7 milyard 401 milyon dollar təşkil edib. Əgər nəzərə alsaq ki, IV rübdə dünya bazarında neftin qiyməti daha çox 80-85 dollar dəhlizində ola bilər (İran faktoru ən azı bazarlarda gərginliyi yaxın iki ayda saxlamaqda davam etdirəcək), onda bu zaman kəsiyində AÇG-dən 2,6-2,7 milyard dollar mənfəət proqnoz etmək mümkündür ki, nəticədə 2018-ci ilin yekunlarına görə layihədən dövlətin xalis mənfəəti 10 milyard dollara qədər arta bilər. Neft Fondunun ümumi gəlirləri isə bu il təqribən 10,8 milyard dollar təşkil edə bilər".

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Məsəvat"

Son günlərdə yazıçı Çingiz Abdullayevə qarşı bir naməlum sosial şəbəkə istifadəçiləri tərəfindən təxribat həyata keçirilib. Virtualaz.org saytında yayımlanan məqalədə qeyd edilib ki, həmin qrup Azərbaycanda özəlləşdirmə qəbzlərinin dəyərinin bərpası üzrə kampaniyaya başlayıb və bu kampaniyanın siması olaraq Çingiz Abdullayevə seçilib. Yazıcının proseslə bağlı heç bir məlumatı olmadığı halda onun və ziyalıların adından ölkə rəhbərliyinə müraciət edərək, özəlləşdirmə qəbzlərinin qiymətsizləşdirilməsi firladığını həyata keçirən məmurların cəzalandırılması üçün çağırış ediblər.

Sözügədən facebook istifadəçiləri qeyd ediblər ki, Azərbaycanın müstəqillik əldə etməsindən sonra ölkədə "xalq" mülkiyyətinin özəlləşdirilməsi üçün bu model tətbiq edildi və 65 faiz mülkiyyət 32 milyon ədəd özəlləşdirmə qəbz vasitəsilə əhali arasında bölündü. Ancaq bu qəbzlər özəlləşdirmə prosesində öz rolunu tamamilə oynamadan qiymətdən düşdü. Kampaniyanın təşkilatçıları insanların onlarda olan özəlləşdirmə qəbzlərini satmamağa, həmçinin belə məmurları cəzalandırmaq xahişi ilə ziyallara və ölkə rəhbərliyinə müraciət etməyə çağırırlar.

Çingiz Abdullayev isə sözügedən sayta açıqlama verərək bu təbliğatçılıq kampaniyasında iştirakı haqda informasiyanı təkzib edib və bunu özünə qarşı təxribat adlandırır.

Yazıçı ona qarşı yönələn təxribatın hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən araşdırılması ilə bağlı müraciət edib.

"Yeni Məsəvat" isə özəlləşdirmə qəbzlərinin taleyi ilə bağlı məqama aydınlıq gətirməyə ça-

Özəlləşdirmə çeklərini məşhur yazıçının adı ilə "diriltmə" planı-təfərrüat

Ekspert: "Kimin əlində bu çeklərdən qalıbsa..."

lışıb. Görəsən, hazırda özəlləşdirmə çekləri nə işə yarayır, onlarla nə etmək mümkündür? Yaxın zamanlarda bu çeklərin canlandırılması ilə bağlı hər hansı qərar verilə bilərmi?

Mövzu ilə bağlı açıqlama verən iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri bildirir ki, Azərbaycanda özəlləşdirmə çekləri 90-cı illərdə buraxıldı və əsas məqsəd əhəlinin dövlət mülkiyyətindən pay almasını təmin etməkdən ibarət idi. "Təəssüf ki, elə o vaxt bu çeklər öz məqsədinə çatmadı, fiaskoya uğramış bir layihə oldu. Yeganə olaraq, 1996-1998-ci illərdə dəyəri bir qədr yüksəldi, insanlar özlərinin çek payını satmaqla təxminən 50-60 dollar gəlir əldə etdilər. Bununla da hər şey bitdi" deyərək, o bildirir.

Iqtisadçının sözlərinə görə, bu çeklər bir çox başqa problem-

lərlə də yadda qaldı: "Minaret Qrup" adlı bir xarici şirkət çek bazarında aktiv yer aldığı dövrlər oldu. Amma sonradan bu qrupun əldə etdiyi çeklərin işə yaramadığı üzə çıxdı və özəlləşdirmədə iştirakından imtina etdi. Bununla bağlı hətta beynəlxalq böhran da yaşandı. Xarici investitorlar həmin qrupa qarşı böyük iddialar irəli sürdülər. İndiki dövrdə isə bu özəlləşdirmə çekləri demək olar

ki, yaddan çıxıb. Çünki həm bu çeklərin zamanı bitib, həm də istifadə imkanları daralıb".

Ekspert vurğuladı ki, artıq dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsi ilə bağlı hərraclarda nağd vəsaitlərdən istifadə olunur: "Çeklərin özəlləşdirmə prosesində hər hansı formada iştirak etməsi mümkünsüzdür. Kimin əlin-

də bu çeklərdən qalıbsa, dövlətin bununla bağlı bir qərar olmayacağı təqdirdə yararsız kağız parçasına çevriləcək. Lakin xüsusi bir qərar olsa və onun zamanı uzadılsa, həmçinin daha effektiv istifadə olunması ilə bağlı yeni qərarlar verilsə, o zaman çeklərin yenidən "dirilərək" dövriyyəyə qayıtmasını görə bilərik".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ,**
"Yeni Məsəvat"

Rusiyanın antidollar qanununun Azərbaycana mümkün təsirləri

"Bloomberg"dən ilginç iddia: "Dolların tiranlığı bitir"

Rusiya hökuməti daxili iqtisadiyyatın dollarlaşdırılmasını nəzərdə tutan qanun layihəsi üzərində çalışır.

Bu barədə Rusiya hökumətindəki 3 mənbəyə istinadən məlumat verən "The Bell" nəşrinin yazdığına görə, yüksək dairələrin iştirakı ilə hazırlanan qanun layihəsi uzağı 2 həftəyə Rusiyanın baş naziri Dmitri Medvedev tərəfindən təsdiqlənəcək.

Qanun VTB rəhbəri Andrey Kostinin planının motivləri əsasında hazırlanıb. Rusiya hökumətindəki mənbə bildirir ki, dollarla hesablaşmalara qadağa qoyulmayacaq. İlk olaraq Rusiya hökuməti əsas ticarət tərəfdaşları olan Çin, Avropa Birliyi və KTMT ilə milli valyutalarla hesablaşmaya keçməyi hədəfləyir. Bu zaman əsas valyuta olaraq yuan, avro və rubldan istifadə ediləcək. Mərkəzi Bank isə valyuta ilə birbaşa svop əməliyyatlarını dollarla konvertasiya etmədən reallaşdırmaq üçün lazım olan valyutanı daxili bazardan əldə etmək mexanizmini hazırlamalıdır.

Qeyd edək ki, Rusiyada antidollar qanununun hazırlanması xəbərindən sonra nüfuzlu "Bloomberg" agentliyi də ABŞ valyutasının hökmranlığının sarsıldığını bəyan edib: "Global maliyyə bazarlarında ABŞ dollarının hökmranlığı sarsılıb, dünya liderləri onu dominant kimi qəbul etməkdən imtina etməyə başlayıb-

lar. Dolların tiranlığı sona çatır".

Agentlik qeyd edir ki, artıq bir sıra ölkələr, o cümlədən Rusiya Amerika valyutasında aktivlərini azaldır, Çin enerji bazarında müqavilələri yuanla bağlamağa başlayıb, Fransanın maliyyə naziri Bruno Le Mer isə bəyan edib ki, ABŞ-ın maliyyə alətlərindən "tam azad" olmaq istəyir, Avropa İttifaqını okeanın o tayındakı super gücün vassalı kimi görmək istəmir. Bundan əlavə, Avropa İttifaqı həm də dolların əhatə dairəsindən çıxaraq ABŞ-ın müxtəlif ölkələrə tətbiq etdiyi sanksiyalardan yayınmağa çalışır.

Bununla belə, agentlik yazıb ki, dollar hələ ki liderliyini qoruyub, ona tələbat var və əsas məsələ də elə bu tələbatın qorunub-saxlanılmasıdır. Bunun üçün diplomatik əlaqələrdən yararlan-

malı, ABŞ-ın ticarət tərəfdaşları üçün dolların əlçatanlığı saxlanılmalı və Amerika valyutasından digər ölkələrə zərbə vurmaq üçün istifadə edilməməlidir.

Göründüyü kimi, dünyada, eləcə də Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşları olan ölkələrdə dolların imtina istiqamətində ciddi proseslər başlanılıb. Xüsusilə qeyri-neft ixracatımızın yandan çoxunu reallaşdıran Rusiyanın qarşılıqlı hesablaşmalarda dolların imtina hesablanmış addımları Azərbaycan ixracatçıları, həmçinin bu ölkədən mal idxal edənləri çətin duruma sala bilər. Qeyri-stabil valyuta olan Rusiya rublu ilə hesablaşma əldə olunan gəlirlərin qısa zaman ərzində dəyərsizləşməsi təhlükəsini yaradır.

Iqtisadçı-ekspert Pərviz Heydər hesab edir ki, şimal qonşu-

muzun dollardan uzaqlaşması real deyil: "Rusiyanın dollardan hansı mexanizm əsasında imtina edəcəyi hələ məlum deyil. Bəli, deyilir ki, qanun layihəsi hazırlanıb. Ancaq qanunda bu məsələnin necə təsbit olunacağı belli deyil. Rusiya hökuməti özü də dollar hesablandırma imtina etməyi, ölkəyə dollar gətirməsini qadağan etməyi planlaşdırdığını bildirib. Çünki inzibati metodlarla buna nail olmaq mümkün deyil. Söhbət xarici ticarət əməliyyatlarından gedir. Bu da çox mücərrəd bir mövzudur, istəkdir. Tutaq ki, Rusiya-Azərbaycan qarşılıqlı ticarət əlaqələrini və yaxud mal dövriyyəsinə dəyərləndirmək istəyirik. Bunu manatla, yoxsa rublla ifadə edəcəyik? Məsələn, hər hansı bir sahibkarımız Rusiyada öz malını satıb və xeyli vəsait əldə edib - bunu yığıma yönəltmək istəyir. Hansı valyutaya üstünlük verəcək? Rubla, yoxsa manat? Təbii ki, dollara... Eyni ilə də rusiyalı iş adamları bizdə qazandıqlarını dollarla haqq-hesab edəcəklər".

Ekspert bildirir ki, manat rubldan bahadır: "Niyə? Rusiya iqtisadiyyatı bizimkindən dəfələrlə böyükdür, bu, necə olur? Təbii ki, bu, ABŞ dollarına görə belədir. 1 ABŞ dollarının ölkəmizdə alış gücü ilə, Rusiyada alış gücü eyni deyil. Bax, bu kimi məsələləri Rusiyada qəbul olunaçaq qanun necə tənzimləyəcək? Uzaqbaşı, sözügedən qanun layihəsində yazılacaq ki, filan-filan əməliyyatlar rublla aparılacaq və sair. Amma misal üçün, mənəm Rusiyada rublla qazandıqlarımı ABŞ valyutası ilə ifadə etməyimə və saxlamağıma heç bir qanun məhdudiyət qoya bilməz. Bu, eyni zamanda ölkələrarası ticarət və iqtisadi əlaqələrə də aiddir".

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Məsəvat"

Elmar Vəliyevə sui-qəsd edəninin məhkəməsi oldu

Oktyabrın 3-də 58 yaşını qeyd edən sabiq icra başçısına sui-qəsd edən Yunis Səfərovun apelyasiya şikayəti təmin edilmədi; Gəncəni qana bulayan şəxsi özü məhkəməyə gətirilmədi

Oktyabrın 4-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsində Gəncənin keçmiş icra başçısı Elmar Vəliyevə qəsd etməkdə ittiham olunan Yunis Səfərovun şikayətinə baxılıb.

Yunis Səfərov işgəncələrdən və hüquqşünas Elçin Sadiqovun şəxsində vəkil müdafiəsindən məhrum edildiyindən şikayətlənib.

Amma apelyasiya instansiyası şikayəti təmin etməyib, Səbəyel Rayon Məhkəməsinin qərarını qüvvədə saxlayıb. Bu barədə "Turan"a Bakı Apelyasiya Məhkəməsindəki mənbə bildirib.

Səfərov özü məhkəməyə aparılmayıb.

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, Gəncə şəhərində anadan olmuş Yunis Səfərov 2018-ci il iyul ayının 3-də Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyevə və Gəncə şəhər Baş Polis İdarəsinin əməkdaşı polis serjantı Qasım Aşbazova odlu silahdan atəş açaraq müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri yetirmişdir.

Fakt üzrə başlanılmış cinayət işi üzrə həyata keçirilən istinaq hərəkətləri və əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə müəyyən edilmişdir ki, Rusiya Fe-

derasiyasının vətəndaşı olan Yunis Səfərovun törətdiyi bu cinayət məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilən əvvəlcədən planlaşdırılmış terror aktıdır. O, 2016-cı ildə İran İslam Respublikasına gedərək 8 ay Qum şəhərində yaşamış və bu müddət ərzində Azərbaycan vətəndaşı olan Rasim Əsədovla birgə Suriya Ərəb Respublikasının ərazisində olan silahlı birləşmələrin tərkibində döyüş təlimi keçmişdir.

2017-ci ildə isə Azərbaycana qayıdaraq Gəncə şəhərinə gəlmiş, həmin ilin iyun ayında odlu silah əldə etmək üçün "Kapitalbank"ın Gəncə filialında postda duran polis əməkdaşına hücum edib, başına küt aletlə xəsarət yetirərək "Markarov" markalı xidməti tapançasını ələ keçirmişdir. Bundan sonra Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyevi öldürmək məqsədilə 2018-ci ilin yanvar ayında Elmar Vəliyevi izləmiş, şübhəli davranışı polis əməkdaşının diqqətini cəlb etdiyindən həmin tapançadan atəş açaraq onu yaralayaraq hadisə yerindən qaçmışdır.

Cari il iyul ayının 3-də isə

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin qarşısına gələrək, qeyd olunduğu kimi, Elmar Vəliyevi və onun yanında olan polis əməkdaşını qətlə yetirməyə cəhd etmişdir.

Araşdırmalar göstərmişdir ki, Yunis Səfərovun terror aktını törətməkdə əsas məqsədi Azərbaycanda şəriət qanunları ilə idarə olunan islam dövləti qurmaq, bunun üçün bir neçə tanınmış dövlət məmuruunu öldürməklə respublikada ajiotaj, xaos, vahimə yaratmaq, nəticə etibarilə hakimiyyətin zorla ələ keçirilməsini təşkil etmək olmuşdur. O, bu məqsədi "Kapitalbank"ın Gəncə filialında postda duran polis əməkdaşına hücum edib, başına küt aletlə xəsarət yetirərək "Markarov" markalı xidməti tapançasını ələ keçirmişdir. Bundan sonra Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyevi öldürmək məqsədilə 2018-ci ilin yanvar ayında Elmar Vəliyevi izləmiş, şübhəli davranışı polis əməkdaşının diqqətini cəlb etdiyindən həmin tapançadan atəş açaraq onu yaralayaraq hadisə yerindən qaçmışdır.

Heyata keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri ilə Yunis Səfərovla birgə cinayətin hazırlanmasında iştirak edən müstəhkil cinayətkar dəstə həbs edilib.

Sentyabrın 28-də baş prokuror Zakir Qaraşov sözügedən hadisələrlə bağlı 77 nəfərin cinayət məsuliyyətinə cəlb edildiyini, daha 11 nəfər barəsində axtarış elan edildiyini bildirib.

Qeyd edək ki, oktyabrın 3-də Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin keçmiş icra başçısı Elmar Vəliyevin yeni fotosu yayılıb. Şəkil Elmar Vəliyevin doğum tarixi ilə əlaqədar lentə alınıb.

Elmar Vəliyevin 58 yaşı tamam olub.

Sui-qəsd hadisəsindən sonra - iyulun 4-də Türkiyədəki Bahçeşehir Universitetinin Tibb fakültəsinin dekani, məşhur beyin cərrahı, professor Türker Kılıç Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin sədri, eyni zamanda E.Vəliyevin qudası Kərəm Həsənovun dəvəti ilə Gəncəyə gəlib. Türkiyəli həkim həmin gün sabiq icra başçısının əməliyyat edib. Elmar Vəliyev sonrakı müalicəsini İsraildə alıb. Onun hazırda Azərbaycanda olduğu bildirilir.

ORXAN,
"Yeni Müsavat"

Nazirlik əməkdaşının ölümünün təfərrüatları

Ramis Azaqovun tanışının ona 3500 manatdan çox borcu olub

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Şəki rayon şöbəsinin itkin düşən əməkdaşı Ramis Azaqovun meyiti meşədə ağacdən asılı vəziyyətdə tapılıb.

Oxu.az-ın əldə etdiyi məlumata görə, Ramis Azaqov sonuncu dəfə Şəki avtovağzalında qəzəbli şəkildə kiminləsə telefonla danışan zaman görülüb.

Mərhum telefonla danışdıqdan sonra Yevlax istiqamətinə gedən avtobusa minib. İlk ehtimalla görə, ona borcu olan tanış ilə danışır. Evdən çıxandan 12 gün sonra onun meyiti Yevlax rayonu ərazisində, meşəlik sahədə, meşəbəyi tərəfindən ağacdən asılı vəziyyətdə aşkarlanıb. Onun meyiti tanınmaz halda tapılıb.

Qohumları bildirib ki, Ramis Azaqovun tanışının ona 3500 manatdan çox borcu olub. O, dəfələrlə borcu istəsə də, hədələyiblər və bildiriblər ki, borcu istəsə, onu ortadan götürəcəklər. Ailə üzvləri ondan xahiş ediblər ki, pulu istəməsin. Ramis isə pulu geri alacağına bildirib.

Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Şəki rayon şöbəsinə bildirilib ki, Azaqov Ramis Şükür oğlu 15.05.1992-ci ildən ƏƏSMN DSMF Şəki şəhər şöbəsinə sosial sığorta sektorunda müxtəlif vəzifələrdə işləyib: "İşlədiyi müddətdə nizam-intizamı, çalışqan işçi kimi özünü göstərən, kollektivdə hamı ilə hörmətli davranıb və heç bir problemi olmamayıb. Sentyabrın 24-də işə gəlmədiyinə görə ailəsi ilə əlaqə saxlanılıb və məlum olub ki, sentyabr 23-də, səhər saatlarında evdən çıxıb və bir daha geri qayıtmayıb".

Qayın başqa qadınla tutduğu yeznəsinin üzərinə benzin töküüb yandırdı

Tovuzda dəhşətli hadisə baş verib. "Trend" in məlumatına görə, hadisə rayonun Qovlar qəsəbəsində baş verib. 1981-ci il təvəllüdü Ələkbərov Elbrus İmran oğlunun üstünə benzin töküüb od vurublar. Hadisə nəticəsində E.Ələkbərov ağır yanq xəsarətləri əlaqədar Tovuz rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib. Hazırda xəstənin vəziyyəti ağır qiymətləndirilir.

Faktla bağlı Tovuz Rayon Polis Şöbəsinə araşdırmalara başlanılıb. Aparılan araşdırmalar zamanı məlum olub ki, hadisəni E.Ələkbərovun qayını Ələkbərov Vüqar İman oğlu törədib.

Belə ki, oktyabrın 4-də gecə saat 1 radələrində V.Ələkbərov E.Ələkbərovun evinə gəlib və onun başqa qadınla münasibətdə olduğunu görüb. Nəticədə qayın və kürəkən arasında münaqişə başlayıb. Münaqişə nəticəsində V.Ələkbərov özü ilə gətirdiyi benzini E.Ələkbərovun üzərinə tökərək ona od vurub və hadisə yerindən qaçıb.

E.Ələkbərov qonşuların köməyi ilə xəstəxanaya çatdırılıb.

Gürcüstandan gələn Rusiya vətəndaşından silah tapıldı

Azərbaycan gömrükçüləri narkotik vasitə və silah-sursatın gömrük orqanına bəyan olunmadan ölkə ərazisinə gətirilməsinin qarşısını alıblar.

Bu barədə "Report"a Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) məlumatı verilib.

Məlumatla görə, DGK-nın Qərb Ərazi Baş Gömrük İdarəsinin "Mazımçay" gömrük postunda Gürcüstandan gələn Rusiya vətəndaşının idarə etdiyi "Ford Mondeo" markalı minik avtomobilinə baxış keçirilib.

Yoxlama zamanı öncə avtomobilin yük yerindəki sellofan bükülünün içində 1 ədəd kabura ilə birlikdə bıçaq və 1 ədəd "Kenwood" markalı, LB-75L model ratsiya aşkar olunub. Sonra yük yerində, ehtiyat təkərin yanında sellofana bükülmüş siqaret qutusunda 20 qram narkotik vasitə-marixuana aşkar edilib. Daha sonra avtomobilin salonunda, cihazlar panelinin sağ hissəsindəki sandıqçada isə üzərində "Magnum" patron 9 mm travmatikşəkişiy" markalanma yazısı olan 23 ədəd patron və 1 ədəd tapança aşkar olunub.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Axtarışda olan 20 nəfər tutuldu

Respublikanın daxili işlər orqanları tərəfindən ötən gün qeydə alınmış 92 cinayət faktından 12-nin üstü "isti izlər"lə açılıb.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildiriblər ki, əvvəlki dövrlərdən bağlı qalmış 12 cinayətin açılması təmin olunub.

Axtarışda olduğuna görə ümumilikdə 20 nəfər, o cümlədən mülki-hüquqi öhdəliklərin icrasından yayındığına görə 1 nəfər, borclu şəxs qismində

axtarılan 13 nəfər saxlanılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Respublikanın avtomobil yollarında baş vermiş üç yol-nəqliyyat hadisəsi nəticəsində beş nəfər ölüb, bir nəfər xəsarət alıb.

Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində narkotiklərlə əlaqəli altı fakt müəyyənləşdirilib.

Cinayət törətməkdə şübhəli bilinən 15 nəfər saxlanılıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti Azərbaycanın hava şəraiti ilə bağlı xəbərdarlıq yaymışdı. Xəbərdə bildirilirdi ki, oktyabrın 5-6-da ölkə ərazisində hava şəraiti kəskin pisləşəcək, leysan olacaq, dolu düşəcək, dağlıq rayonlara qar yağacaq.

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, sözügedən məlumat nazirliyin saytına "Xüsusi təhlükəli hidrometeoroloji hadisə haqqında xəbərdarlıq" başlığı ilə yerləşdirilib. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Ekoloji Maarifləndirmə və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi oktyabrın 5-də və 6-da hava şəraitinin kəskin dəyişəcəyi ilə bağlı yaydığı xüsusi təhlükəli hadisə haqqında açıqlanan məlumatı aydınlıq gətirib.

Bu barədə "Qafqazinfo"ya açıqlama verən sözügedən şöbənin müdiri Umayra Tağıyeva xatırladı ki, hava şəraitinin kəskin dəyişməsi ilə bağlı yayılan xəbərdarlıq öz qüvvəsindədir: "Belə ki, oktyabrın 5-dən başlayaraq Bakıda və Abşeron yarımadasında güclü şimal küləyi esəcək. Gün ərzində şiddətli olacaq. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 5-8 dərəcə aşağı enəcək. Ümumiyyətlə, gün ərzində temperaturun anomali gedişi gözlənilir. Belə ki, adətən səhər saatlarında temperatur daha aşağı, gündüz saatlarında isə yuxarı olur. Ancaq sabah prosesin əksi müşahidə olunacaq.

Bu gün "təhlükəli hidrometeoroloji hadisə" gözlənilir

Bakıda güclü külək, rayonlarda leysan olacaq, dolu düşəcək, dağlıq rayonlara qar yağacaq

XƏBƏRDARLIQ

Bakıda və Abşeron yarımadasında oktyabrın 05-i səhərdən 06-sı gündüzədək güclü şimal-qərb küləyi esəcək. Havanın temperaturu 5-8 dərəcə aşağı enəcək.

Yeni səhər saatlarında havanın temperaturunun 20-22 dərəcə, günorta saatlarında maksimal temperaturun 15-18 dərəcə, axşam saatlarında isə

12-14 dərəcə olacağını gözləyirik. Belə hava şəraitində atmosfer təzyiqi kəskin yüksələcək. Bu da metohəssas insanlar üçün əlverişsiz bir hava şəraiti sayılır.

Temperatur normadan aşağı olacaq. Ancaq əvvəlcə biz prosesini müşahidə etməliyik. Sonra ötən illərin norması ilə müqayisə

edib məlumat verərik".

Onun sözlərinə görə, küləyin sürəti haqqında xəbərdarlıqlar iki gün əvvəldən bütün əlaqədar təşkilatlara, müvafiq qurumlara xüsusi xəbərdarlıq başlığı ilə ötürülüb. U. Tağıyeva qeyd edib ki, əhali üçün tərtib olunan proqnozlarda zəif, mülayim, güclü və şiddətli külək sözlərindən istifadə edilir: "Artıq güclü və şiddətli deyəndə biz bunun arxasında nə dayandığını bilirik. Bu prosesdə küləyin maksimal sürətinin 20-25, aradır isə 30-33 metrə çatması haqqında məlumatlar müvafiq təşkilatlara göndərilir".

Qeyd edək ki, əhalinin nəzərinə çatdırın ki, iki gün ərzində küləyin şiddətli olması ilə əlaqədar ehtiyatlı olunlar. Avtomobillərini ağacların altında saxlamasınlar.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) təsərrüfat strukturları gücləndirilmiş iş rejiminə keçib.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin modern.az-a daxil olan məlumata görə, bu, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin (ESTN) hava xəbərdarlığı ilə bağlıdır. İcra hakimiyyətinin bildirilib ki, yaranan biləcəkdir fəsadların qarşısını alması üçün rəhbərliyin göstərişi ilə hazırlıq görülür.

Gözlənilir ki, hava şəraiti ilə əlaqədar "Azneft" İstehsalat Birliyi açıq havada işləyən bəzi işçilərini təxliyə etsin. Yaxınsaq ki, sonuncu dəfə belə xəbərdarlıq bu ilin mart ayında yayılmışdı.

Martın 30 və 31-də açıq dənizdə aradır 30 m/s-dən yüksək sürətli küləyin gözlənməsi ilə əlaqədar təhlükəsizlik tədbirlərinin gücləndirilməsi məqsədilə "Azneft" İB tərəfindən dəniz NQÇİ-lərinin bütün sahələrinə hava haqqında telefonqramla göndərilir. Bütün sahələrdə maarifləndirmə işləri aparılıb, açıq hava şəraitində bütün işlərin maksimum mümkün dərəcədə məhdudlaşdırılması, nəqliyyat və işçilərin estakada və ya özlünün istehsalat sahələrində hərəkət etməsinə məhdudiyət qoyulması, tikililərin və qurğuların təhlükəsiz vəziyyətə gətirilməsi haqqında bütün sahələrə göstərişlər verilib. İdarə aparatı və sahələrdə növbətçilik təşkil olunub.

Dəniz neft-qazçıxarma obyektlərində yalnız mütləq zərurət tələb etdiyi qədər növbətçilər saxlanılıb. Hava və dəniz nəqliyyatları vasitəsilə ümumi 1000 nəfərdən çox işçinin sahilə çıxarılması üçün tədbirlər görülüb.

□ **ORXAN,**
"Yeni Müsavat"

Hökumət qəza və tıxaclara qarşı hərəkətə keçdi

Bakıda sənişin avtobusları ilə bağlı tələblər hazırlanıb; DYP rəsmisindən açıqlamalar

Ötən sayımızda məlumat vermişdik ki, hazırda Bakı şəhərində istismarda olan sənişin avtobuslarının böyük bir qismi sənişindəşimə üçün dünyada mövcud olan tələblərə cavab vermir. Keçmiş Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən 2008-2013-cü illərdə alınan bu avtobuslar sənişinlərin rahat və keyfiyyətli daşınması üçün zəruri olan texniki göstəricilərə malik deyil. Bundan əlavə, qeyd olunmuşdu ki, demək olar ki, bütün ölkələrdə şəhərdaxili və şəhərlərarası sənişindəşimə üçün nəzərdə tutulan avtobuslara xüsusi tələblər müəyyənləşdirilib.

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"ın sorğusuna cavab verən Bakı Nəqliyyat Agentliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Mais Ağayev deyir ki, qurum tərəfindən paytaxtın inzibati ərazisində mün-

təzəm sənişindəşimədə istifadə olunan avtobuslara dair tələblər hazırlanıb: "Həm avtobusların texniki göstəriciləri, həm xarici tərtibatı, həm də daxili tərtibatı hansı formada olmalıdır - hamısı bu tələblər-

də açıq şəkildə göstərilir. Avtobusun texniki tələbləri ilə bağlı danışarkən bildirmək istərdim ki, avtobuslarda ayaqaltı mexanizimi nəzərə alınmadan yerdən pillənin üst səviyyəsinə qədər hündürlüyü 300 mm-dək olmalıdır. Hündürlüyün 300-mm-dək düşməsinə imkan verən pillə mexanizmi olduqda isə 410-mm-dək olmalıdır. Avtobuslarda mütləq şəkildə əlilliyi olan şəxslərin arabalarının, uşaq arabalarının girməsinə imkan verən mexanizmlər olmalıdır. Yeni hazırlanan tələb-

lərin hər biri sənişinlərin rahatlığına və ən əsası, təhlükəsiz daşınmasına hesablanan tələblərdir. Lakin bir məsələni qeyd etmək istərdim ki, bunu biz hər bir çıxışımızda vurğulayırdıq: bu gün müntəzəm marşrut şəbəkəsində mövcud avtobusların 50 faizdən çoxu qoyulan bu tələblərə cavab vermir. Texniki baxımdan vəziyyətləri qənaətbəxş deyil".

BNA rəsmisinin dediyinə görə, bu hal onları da sənişinlər qədər narahat edir: "Hazırda Bakı Nəqliyyat Agentliyi avtobus parkının yenilənməsi, tə-

ləblərə cavab verməyən avtobusların xətdə çıxarılması üçün ciddi iş aparır. Bu işlər dövlət başçısının da xüsusi diqqətindədir. Elə cənab prezidentin sənişindəşimədə xidmətin keyfiyyətinin artırılmasına olan diqqət və qayğısının nəticəsidir ki, müasir və komfortlu avtobusların alınması üçün konkret addımlar atılır. Vəsait ayrılıb və tender gedir. Düşünürük ki, qısa zaman kəsiyində 300 ədəd müasir və komfortlu, qoyulan tələblərə tam cavab verən avtobuslar alınaraq ölkəmizə gətirilsin. Bu proses bununla yekunlaşmır. Bakı şəhərində bütün avtobus parkı yenilənəndə, avtomobilləri sərxoş halda idarə edən sürücülərə qarşı mübarizə tədbirləri diqqətdə saxlanılıb".

V.Əsədovun sözlərinə görə, aparılan araşdırma və təhlillər göstərir ki, süni sıxlıq, ləngimələr, tıxac yaranan hallara səbəb olan əsas inzibati xətalardan birində "dayanma-durma", "parklanma" qaydalarının tələblərinə etinasız yanaşmadır:

"Hər bir hərəkət iştirakçısı, xüsusilə sürücülər nəzərə alınmalıdır ki, bu etinasızlıq, biganəlik yollarında süni sıxlıq, ləngimə və tıxac yaradır. Bu halları aradan qaldırmaq, hər birimizin hüquq və vəzifəsi olmaqla qalmır, ictimai, həm də sosial məsuliyyətdir. Hər bir hərəkət iştirakçısı - sürücü, piyada yollarda digər insanların qanunla qorunan maraqlarına ehtiramla yanaşmalıdırlar".

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

Cümə söhbətləri
Bismilləhir-Rahmə-nir-Rahim!
 Allaha həmd olsun ki, bizlərə düşünmək, fikirləşmək, ibrət götürmək neməti öta edib. Yaşadığımız dünyaya, hər günümüzü ibrətlərlə doludur. Düşünən insan bu ibrətləri görmək, təhlil etmək, öz həyat proqramı üçün tətbiq etmək qabiliyyətinə malik olmalıdır.

Fərd və toplum üçün sağlamliq meyarı

Hər toplumun belli əxlaqi davranışları var. Həmin əxlaqi davranışlarla toplumun vəziyyətinin nə yerdə olmasını ölçmək olar. Məsəl üçün, bir fərdin vəziyyətinin nə yerdə olmasını ölçmək üçün buna uyğun meyarlar var. Birinci meyar - namazla bağlı vəziyyətinin necə olmasıdır. Bu, bir insan üçün həlledici meyardır. Allah etməsin, əgər namazı axır dəqiqələrə saxlayırıqsa, qəzaya veririkse, demək ki, vəziyyət heç də ürəkəçən deyil. Bu, bir gerçəklikdir ki, insan qidasını, yuxusunu, davranışlarını düzgün tənzimləməsə, proqramını düzgün qurmasa, tənbellik etsə - sübh namazları vaxtında qılınmayacaqdır, qəzaya gedəcəkdir.

Alimlər tövsiyə edirlər ki, insan sübh namazı vaxtı və ya sübh namazından bir qədər qabaq yuxudan qalxıb, öz-özünə desə ki, "Mən kiməm?", bu, nəticə etibarilə, onun qəflət yuxusundan oyanması demək olar. Belə ki, bunu dəfələrlə edən insan, bu dəfələrin birində bu sual haqqında gerçəkədən düşünər və onun qarşısında çox maraqlı bir mənzərə yaranmış olar.

Necə ki, fərdin fiziki baxımdan sağlam olub-olmamasını müəyyən meyarlar əsasında müəyyən etmək olar, eləcə də onun ruhi durumunu aydınlaşdırmaq üçün dəqiq parametrlər mövcuddur.

Həmin sxem toplum üçün də keçərlidir. Bu cür də toplumun, insanlararası münasibətlərinin sağlamliyinin ölçülməsinin bir neçə meyarı var. Bu meyarlar əsasında demək olar ki, həmin toplumda ruhi-mənəvi durum necədir, toplumun sağlamliğı nə yerdədir.

Bu meyarlardan biri - yaltaqlıdır. Əgər toplumun vəziyyəti

Fərdin və toplumun sağlamliq reseptorları

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İçərişəhər Cümə məscidinin imam-camiatı

kildə olacaq. Peyğəmərimiz (s) dəhşətli bir mənzərəni təsvir edir. Bu, onun üçündür ki, insan bu acı perspektivdən ayılsın, həmin batil sifətdən imtina etsin. İnsanları incitməkdən, onlara əziyyət verməkdən çəkinsin.

İnsan nə üçün istehza edir?

Buna diqqət etməmiş yerinə düşər ki, istehza və məsxərə, görəsən, haradan qaynaqlanırlar? Bunun zahirən yaxın oxşarı - zarafatdır. Zarafatla məsxərənin əhəmiyyətli fərqləri var. Allahın bəyəndiyi, icazəli zarafat - pozitivdir, müsbət yükə malikdir. Zarafat öz ruhunda müsbət mahiyyət daşıyır. Amma ələ salmaq, istehza etmək - mənfi yüklüdür. Bunlar kökündən fərqlənirlər.

Psixoloji baxımdan məsxərəni belə izah edirlər ki, insan daxilində bir diskomfort hiss edir. O diskomfort yaranan zaman insan bu vəziyyətini söz vasitəsilə, söz qəlibində ötürür. Yəni biri digərini görəndə müəyyən diskomfortu yaranır və bu vəziyyətini söz vasitəsilə çatdırmağa çalışır.

Bir gün sinif auditoriyalarından birində idik. Sinifdə güclü dərs oxuyub çatdıran bir nəfər var idi. Onun elə dərstdə gəlib oturmağı böyük hadisəydi. Böyük bir intellekt sahibi deyildi, böyük elmi potensiala iddiası da yox idi, sadəcə, dərstdən bəhrələnmək üçün iştirak edirdi. Sinifdə o cür yüksək intellekt səviyyəsi olmayan bir nəfər də var idi. Hər dərsdə bu, o birincisini ələ salırdı, onu məsxərəyə qoyurdu. Başqası ilə işi yox idi, ancaq bunu dolayırdı.

Birincisi peşman idi ki, bir dəqiqə dərsə geciksin, bu birisi dərhal ona məsxərə edirdi. Belə başa düşülür ki, o, həmin

kəsi görəndə onda müəyyən diskomfort yaranırdı və o, həmin hissini söz qəlibində həll edirdi. Deməli, bunu edirdi ki, rahatlıqsın, öz diskomfortunu aradan aparsın.

Əxlaqi nöqteyi-nəzərdən məsxərə və istehza - natamamlıq komplekslərinin məhsuludur. İnsan özünün aşağılanmış hissiyyatını qaldırmaq üçün digərinə məsxərə etməyə əl atır. Bununla həmin insan öz eybini ört-basdır etməyə can atır. Həmin insan ələ he-sab edir ki, əgər məclisdə sükut olsa, onun eybi görsənər. Buna görə də məsxərə edirlər, kimisə dolayırlar, kimisə ələ salırlar ki, diqqət yayınmış olsun.

xərə edir, tələbən ləhcəsini, regionunu məsxərəyə qoyur və s.

Məsxərə ilə zarafatın fərqi

Məsxərə münasibətlərə böyük zərbə vurur, insanlara qarşı, məsxərə edənə qarşı nifrət yaradır. Adətən toplumda insanların özünə yer tapa bilməmələrinin səbəblərindən biri də budur ki, bu şəxs insanları ələ salır, dolayır, insanlar onunla təmas saxlamaq istəmir.

Məsxərənin əksi - zarafatdır. Zarafat bəyində müsbət emosianın təzahürüdür. Zarafatda sürprizal yük var. Zarafatın yorğunluq çıxartmaq

İnsanların zövqlərinin korlanmasına da öz növbəsində bir sıra amillər təsir edir və bunlardan biri də keyfiyyətsiz, şit mövzularda video-çarxların çoxalmasıdır. İndi görürük ki, nə qədər şit, mənasız, bayağı, bir-birini aşağılamağa, ələ salmağa yönəlik videolar artıb. Əslində həmin videolar gülməli deyil, amma insanların hissələrini bayağılaşdırırlar ki, burada gülmək lazımdır. Hətta əgər həmin videolarda gülmək səsi gəlməyə, camaat bilməz ki, hansı hissədə gülmək lazımdır.

Məsxərənin ən ciddi səbəblərindən biri də qəflətdir. İnsan bilir ki, məsxərə etmək pisdir, bilir haramdır, bilir yanlışdır - amma qəflət edir. Bütün

potensialı var. Zarafat sevincə gətirir. Zarafat etmək və ümumiyyətlə, yumor hissi - ictimai məharətdir, özünüfəadədir. Zarafat həm onu edənlərdə, həm də eşidənlərdə stressi aradan aparır. Amma məsxərə, əksinə, insanları stressə salır. Ola bilər ki, məsxərə edən bundan anormal zövq alsın, amma orada olanlar, xüsusən də istehza olunan şəxs stressə düşmüş olur.

Məsxərə insanın acizliyinə görədir. İnsanın özünün natamamlıq kompleksi olur və onu həll etmək üçün başqasına istehza edir.

Məsxərə nələrdən qaynaqlanırlar?

Məsxərə həm də toplumda dəyərlərin aşağı düşməsindən qaynaqlanırlar. Toplumda dəyərlər aşağı düşəndə məsxərə etmək, birini alçalmaq ayıb sayılmıyanda, insanlar məsxərəni rahat şəkildə edir. Toplumda müəyyən mənəvi xəstəliklərə qarşı mənəvi əyləclər olmalıdır. Bu olmayanda, təbii ki, onun edilməsi də adiləşəcək.

Məsxərə - insan şəxsiyyətinin cılızlaşmasından başlayır. Çünki öz şəxsiyyətinə dəyər verən insan heç bir zaman digərini aşağılamaz.

Məsxərənin geniş yayılmasında sosial şəbəkələrin rolu da danılmazdır. İnsan baxır ki, hamı sosial şəbəkələrdə istehza edir, məzələni, o da həmin insanlardan geri qalmaq istəmir.

Məsxərənin bir səbəbi də zövqlərin ucuzlaşdırılmasıdır. Məsxərə etmək insana müəyyən mənada ləzzət verir. Adam var ləzzətli yardım etməkdən, xeyir əməldən, namaz qılmaqdan, Ərbəinə getməkdən, yetimin başına siğal çəkməkdən alır. Adam da var ləzzəti digərini aşağılamaqdan, ələ salmaqdan alır. Bunun zövqü bu dərəcədə aşağı səviyyədedir.

günahların kökündə olduğu kimi, bu günahın, bu xəstəliyin də kökündə qəflət dayanır.

Dinimizin məsxərə barədə xəbərdarlığı

Mübarək dinimiz də insanları bu xəstəliyin böyük günah olması barədə xəbərdar edir. İmam Səccad (ə) buyurur: **"O günahlar ki, əzabın nazil olmasına səbəb olar, ibarətdirlər: aqahlıq üzündən zülm edən şəxs (in zülmü), insanların haqqına təcavüz etmək, insanları ələ salmaq və məsxərə etmək"**.

Dinimiz insanı çox ehtiramlı bilir. Belə ki, İmam Sadiq (ə) buyurur: **"Möminin ehtiram və şəxsiyyəti Kəbənin hörmətindən daha böyükdür"**.

Qurani-Kərimin "Muminin" surəsinin 110-cu ayəsində məsxərə haqqında buyurulur: **"Lakin siz onları ələ saldınız və nəhayət (bu halınız) sizə Məni yad etməyi unutturdu və siz həmişə onlara (möminlərə) gülürdünüz"**.

Bu ayədə buyurulur ki, möminləri məsxərə etməyiniz, onların etiqad və rəftarlarını rixşənd etməyiniz sizə Allahı unutturmuşdur. Hər kim Allahı unudar, Allah da onu unudar və əzaba düşər.

Qurani-Kərimdə "Hucurat" surəsinin 11-ci ayəsində buyurulur: **"Ey iman gətirənlər! Heç vaxt (siz kişilərdən) bir dəstə digər bir dəstəni lağa qoymasın. (Lağa qoyulan) həmin dəstə onlardan yaxşı ola bilər"**.

Allah Təala bizləri xəbərdar edir ki, insanlar bəzən ələ bir insanları lağa qoya bilər ki, həmin insanlar onlardan daha yaxşı olsun.

Allahım, bizləri məsxərə, istehza və Sənin bəyənmədiyən bütün mənfi rəzilətlərdən uzaq olanlardan qərar ver!

Allahım, aqibətlərimizi xeyirli et!

Allahım, bizi özbaşına qoyma! Amin!

MÜSAVAT

Son səhifə

N 209 (7098) 5 oktyabr 2018

Yanğın həvəskarı - altı dəfə yanğına məruz qalıb, sağdır

A vstraliyanın Parks şəhər sakinini altı dəfə yanğına məruz qaldığı üçün polis bu olayla maraqlanıb. Təcili tibbi yardım xidməti əməkdaşı olan Maykl Makkreyanın evi üç dəfə yanıb, iki dəfə iş yerində yanğına məruz qalıb, bir dəfə də yanğına təcili yardım məşinini yox etmək üzrə olub. Buna baxmayaraq, o, özünü heç də dünyanın ən şanssız insanı hesab etmir.

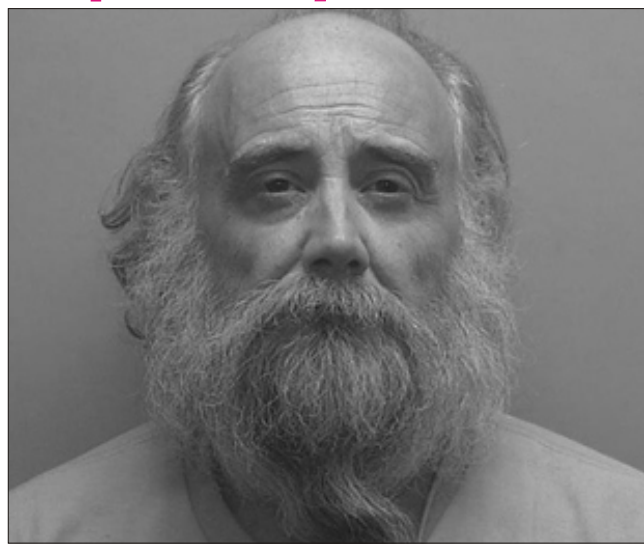
Problem 2001-ci ildə Makkreyanın yaşadığı Forbs şəhərində başlanıb. Kimsə içi benzin dolu bir butulkani təcili yardım xidməti idarəsinin pəncərəsindən tullayıb. Həmin vaxt kişi də orada çalışmış. Bir həftə sonra naməlum bir ziyanverici onun məşinini yandırıb. Elə həmin gecə təcili yardım idarəsinə yənindən yanğına bürüyüb. Daha bir neçə gün sonra yanğına Makkreyanın evini məhv edib.

Polisdə bu şəxsin yanğına məruz qalmasını törətməsi istisna edilmir. Xüsusən də ona görə ki, onun motivi var idi. Rəhbərlik onun Parksda köçürülməsi xahişini hər dəfə iqnora atır və əhəmiyyət vermirdi. Bu versiyayı sübut etmək mümkün olmasa da, istintaq yanğına zamanı Makkreyamə dəyən ziyanın ödənməməsinə qərar verib.

Qaçırılan qadını pizza kuryeri azad etdi

A merikanın Viskonsin ştatında pizza sifarişini yerinə yetirən şəxs keçmiş sevgilisi tərəfindən qaçırılan qadını xilas edib. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. 24 yaşlı Coi Qrandl sifarişçilərdən birinə pizza gətirəndə evin içində döyülmüş bir qadın görüb. Qadın göyərmiş gözünü göstərərək, "məna yardım edin" deyərək piçıldayıb. Daha sonra qadın əlavə edib: "Polisə zəng elə". Məşinlə geri qayıdanda pizza daşıyıcısı 911 xilasetmə xidmətinə zəng edib və görükləri barədə məlumat verib.

Hadisə yerinə gələn polis müəyyən edib ki, pizza sifarişini ev sahibəsinin keçmiş sevgilisi sifariş edib. O, keçmiş sevgilisinin evinə

qəfil girib, onu döyüb və ağzını da əski ilə yumub. Kişi onu pizza sifarişçisi gələndə beş-on dəqiqə qalmış azad edib. Qadın ondan azad edilməsini xahiş etsə də, sonuncu belə cavab verib: "Sən bilirsən ki, mən bunu edə bilmərəm".

Kişini həbs ediblər və yeddi məişət zorakılığında ittiham ediblər. Bu ittihamlar arasında insan öldürməyə cəhd və insan oğurlanması da var. Bundan başqa, polis müəyyən edib ki, onun məşinində odlu silahlar da var.

Karyerist qadınlar kosmetikani unudurlar

Q adınlar müxtəlif səbəblərə görə kosmetik vasitələrdən imtina edirlər. Əgər kosmetikadan imtina ciddi səbəblərə dayanmırsa, o zaman həmin qadının özünə az dəyər verdiyini demək olar. Belə xanımlar qadınlığın tərəfdarı

olmur və özlərinə fikir vermirlər. Səbəbləri odur ki, belə xanımların ya az vaxtları olur, ya da tənəbdirlər. Ətraf mühitdən də çox şey asılıdır. Əgər qız uşaqlıq vaxtında yalnız oğlanlarla dostluq edib, sonradan kosmetikadan istifadə ona qəribə gəlir.

Kişi kollektivində çalışan qadınlar hərdən "daxillərindəki naz-işvəni" unudurlar. Makiyajın yoxluğu feminizmin də əlaməti ola bilər. Kişi ilə eyni səviyyədə olmaq istəyi zərif cinsin bəzi nümayəndələrini kosmetikadan imtina etməyə sövq edir. Bir qayda olaraq, belə qadınlar karyerani həyatlarında ən dəyərli meyar sayırlar. Dodaq boyasından və tuşdan imtina edirlər. Xüsusilə də eqosentrik qadınlar belə addım atırlar. Belə qadınlar hesab edirlər ki, bütün Yer kürəsi onların ətrafında fırlanır və gözəl görünmək onlar üçün də vacib deyil. "Mən necə varamsa, eləyəm" prinsipi ilə yaşayan qadınlar da kosmetikaya maraq göstərmirlər. Onlar təbii obraza üstünlük verir və hesab edirlər ki, ətrafdakılarla dürüst olmaq və xarici görkəmi bəzəməklə kişiləri aldatmamaq lazımdır.

QOÇ - İnsanlardan bu qəder gileyli olmağınız sizə günah yazdıra bilər. Bundansa ətrafdakılarla ümumi dil tapmağa çalışın. Ali məqsədlərinizə çatmaqda əzmkar olun. **Böyüklerin məsləhətini qulaqardına vurmağın.**

BUGA - Qarşınızda duran bütün vacib işlərinizi saat 16-ya qədər yekunlaşdırın. Göstərilən müddətdə nüfuzlu və təcrübəli insanların sizə böyük səmərəsi dəyə bilər. Sonrakı müddətdə neytrallığınızı qoruyun.

ƏKİZLƏR - İxtiyarınızda olan bu günü qənaətbəxş tərzdə başa vuracaqsınız. Astroloji göstəricilər yeni əlaqələr yaradacağınızdan xəbər verir. Tanrı hökmünə zidd hərəkətlər etməyin. Şəxsi büdcənizdə artım gözlənilir.

XƏRÇƏNG - Gün ərzində büdcənizdə irəliləyiş mümkün olsa da, qıddadan zəhərlənmə ehtimalınız da var. Bir az diqqətli olun. Uzaq yola çıxmayın, məhkəmə və sənədləşdirmə işlərini mümkün qədər təxirə salın.

ŞİR - Astroloji təyinatlarına görə, gün ərzində böyük işlər görəcəksiniz. Nəticənin uğurlu olacağını nəzərə alıb əzmkarlığınızı daha da artırmalısınız. Amma aldığınız təkliflərə düşünmədən razılıq da verməyin.

QIZ - Qarşınızda adi bir gün durur. Yalnız gündəlik iş və bir qədər utopik müzakirələrlə vaxtınızı ötürəcəksiniz. "Hər şeyi bilən yalnız Allahdır" prinsipinə qarşı unutkanlıq etməyin. Bu gün səfərə çıxmayın.

TƏRƏZİ - Yaxşı olar ki, saat 12-yə qədər bütün riskli və yeni işlərinizi təxirə salasınız. Əks təqdirdə cəhdləriniz daha çox boşça çıxar bilər. Sonrakı saatlarda isə ulduzlar şanslarınızı artıracaq. Uzaq səfərlər də məuməlidir.

ƏQRƏB - Hansisa böyük uğursuzluqla rastlaşacağınızı ağılnıza gətirməyin. Lakin nə vaxtsa buraxdığınız səhvlərə görə müəyyən gərginliklə üzləşə bilərsiniz. Bu gün şəxsi işlərinizdə müsbət dönüşə nail olacaqsınız.

OXATAN - Daxili təlatümlərinizi azaltmaq üçün əsas gücünüzü istirahətə yönəldin, ələlxusus axşam saatlarını. Doğma kəslərinizin yanında, əyalətlərimizdə dincəlməyə çalışın. Səhvlərinizi etiraf etməkdən çəkinməyin.

OĞLAQ - Ümumən uğurlu bir gün yaşayacaqsınız. Qarşınızda duran böyük planları reallaşdırmaq üçün həmkarlarınızın köməyindən istifadə edin. Günün ikinci yarısı maraqlı təkliflər ala bilərsiniz. Uzaq səfərə çıxmayın.

SUTÖKƏN - Kosmik mənzərə səmərəsiz bucaqda olduğundan daha çox səhhətinizə (xüsusən də əsəblərinizə) fikir verməlisiniz. Bunu bacardığınız təqdirdə qalan işləriniz qənaətbəxş olacaq. Büdcənizdə artım da gözlənilir.

BALIQLAR - Saat 11-14 aralığını nəzərə almasaq, bu təqvimə səmərəli şəkildə başa vuracaqsınız. Yeni tanışlıqlar və işgüzar əlaqələr mövqeyinizi göstərməkdə, planlarınızın reallaşmasında əhəmiyyətli rol oynayacaq.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Əgər yemək gündəliyi tutsanız...

A merikada həyata keçirilən bir araşdırmanın nəticələri maraqlı bir həqiqəti üzə çıxarıb. Həmin araşdırmanın nəticəsində məlum olub ki, "yemək gündəliyi" tutan qadınlar daha tez arıqlayırlar. Boğazından keçən hər loxmanı yazmaq kalori nəzarətində mühüm rol oynayır. Bu formada pəhriz saxlayan insan dietasında daha sadıq olur. Araşdırma qrupundan olan Anne Mc Tiernan bildirib ki, insanlar gündəlik əvəzinə yediklərini noutbuka, telefona və ya iPad-a yazaraq yediklərini nəzarətdə saxlaya bilər. Məqalədə bildirilib ki, insanlar xüsusən də gündorta yeməklərini restoranda yeməkdən qaçmalıdır. Gündə üç dəfə yemək həkimlərin əsas məsləhətidir. Hansisa yemək növbəsini ixtisara salıb ötürmək arıqlamaya ən böyük zərbədir. Bir illik araşdırma nəticəsində məlum olub ki, yediklərini yazanlar pəhriz saxlayan digər adamlarla müqayisədə 3 kilo daha çox çəki itirib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYSAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU
Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.